

Project Initiation Document VIVO Gemeenten

CONCEPT, december 2015

Auteur:	Theo van den Brink, project VIVO Gemeenten
Versie:	0.7, aangevulde initiële versie voor reviewers; alle projectkaarten opgenomen; commentaar Kristel verwerkt
Datum:	14 december 2015
Locatie:	VNG, Den Haag

Inhoud

1	Achtergrond VIVO en aanpak.....	3
1.1	Positionering.....	3
1.2	Globale aanpak.....	4
2	Projectdefinitie en werkpakketten.....	6
2.1	Scope Projectmandate en PID.....	6
2.2	Werkpakketten.....	7
2.2.1	Inleiding.....	7
2.2.2	Werkpakketten.....	8
2.2.3	Deliverables.....	12
3	Organisatiestructuur.....	14
3.1	Inrichting: het Ringenmodel.....	14
3.2	Ring 1: kernteam.....	15
3.3	Ring 2: de professionele omgeving.....	15
4	Project- en capaciteitsplanning, projectbegroting.....	16
5	Kwaliteitsplan.....	18
6	Beheersingsmechanismen.....	19
6.1	Projectbesturing binnen de VNG.....	19
6.2	Projectbesturing binnen het programma DSO.....	19
7	Risicoanalyse.....	20
8	Bijlagen.....	21
8.1	Omgevingswet en Commissie Dienstverlening & Informatiebeleid.....	21
8.2	Projectkaarten.....	23
8.2.1	Wet- en regelgeving, instrumenten en Regelbeheer.....	23
8.2.2	Dienstverlening.....	27
8.2.3	Business Architectuur.....	32
8.2.4	Informatie Architectuur.....	36
8.2.5	Privacy en Informatiebeveiliging.....	39
8.2.6	Relatie- en stakeholdermanagement.....	39

1 Achtergrond VIVO en aanpak

1.1 Positionering

De invoering van de Omgevingswet rust op twee pijlers: de realisatie en invoering van een nieuw Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de transitie van overheden naar een nieuwe werkwijze. Het interbestuurlijk programma Invoering Omgevingswet, gecoördineerd door Rijkswaterstaat, borgt de samenhang tussen deze twee pijlers. De bevoegde gezagen richten zich met name op de invoeringsondersteuning. Zij worden daarin ondersteund door hun koepels, in ons geval de VNG.

Om de invoering van de Omgevingswet goed te laten verlopen, is het verstandig om al vroegtijdig inzicht te krijgen in consequenties van de aansluiting van het DSO op de gemeentelijke processen en informatiehuishouding en andersom: welke eisen aan het DSO worden gesteld om de bedoeling van de wet te kunnen ondersteunen in de context van de gemeentelijke processen en informatiehuishouding.

Hiervoor zijn twee redenen:

1. Rekening houden met doelen, eisen en wensen van gemeenten en hun partners met betrekking tot de aansluiting van hun werkprocessen geeft richting aan de verdere uitwerking en realisatie van DSO. Anders gezegd: de Vraagkant wordt vroegtijdig betrokken, hetgeen draagvlak, acceptatie en adequate invoering van het DSO ten goede komt.
2. De verworven inzichten zijn een belangrijke basis voor de uitwerking van het programma voor de invoeringsondersteuning bij gemeenten, dat daardoor tijdig kan worden voorbereid en beter aan zal sluiten op de ondersteuningsbehoeften van (groepen) gemeenten.

Dit besef is de directe aanleiding voor de Verkenning Informatievoorziening Omgevingswet (VIVO, PR01).

VIVO richt zich op de gemeenten als bevoegd gezag in relatie tot haar samenwerkingspartners in de keten (Provincies, Waterschappen en Rijksoverheid, Omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, bedrijven en inwoners). Anders gezegd, VIVO kijkt vanuit het perspectief van gemeenten naar haar omgeving. Vanwege deze ketenrelaties, zal bij de inrichting en uitvoering van VIVO worden gestreefd naar vergelijkbaarheid in de aanpak tussen de VIVO's van de bevoegde gezagen, tussentijdse afstemming bij de parallel lopende uitvoering (Q1 van 2016) en uitwisseling van wederzijds relevante (tussen)resultaten.

Verder zijn er dwarsverbanden en afhankelijkheden van VIVO met diverse andere projecten in het Digitaliseringsprogramma, welke expliciet worden gemaakt in deze PID. Het effectief inregelen van deze relaties en het inrichten van de benodigde overleg- en besturingsstructuren kan niet wachten en zal met prioriteit, in overleg met het programmamanagement DSO, worden opgepakt bij de start van de uitvoeringsfase. Bilateraal heeft al wel enige afstemming met direct betrokken projectleiders plaatsgevonden.

VIVO onderzoekt de consequenties van en eisen aan Informatievoorziening & ICT vanuit gemeentelijk perspectief in relatie tot andere relevante inrichtingsaspecten en in de ruime omgeving van het gemeentelijke werkveld. Het maakt daarbij deel uit van het integrale VNG-programma Invoeringsondersteuning, dat de hele breedte van de invoeringsondersteuning afdekt. De ondersteuningspropositie van de VNG aan haar leden is in onderstaande figuur schematisch weergegeven.

	Bestuur	Management	Organisatie
Rol			
Instrumenten			
Houding en gedrag			
Werkprocessen			
Informatievoorziening			

De hoofdlijnen van de ondersteuning van gemeenten door de VNG zijn:

- Beïnvloeding, niet alleen van wet- en regelgeving, maar ook van de DSO. In ruime zin: vraagarticulatie vanuit het gemeentelijke veld met het oog op de realisatie van de bedoeling van de wet.
- Verwerving van kennis en informatie. Door gemeenten en vakorganisaties bij VIVO te betrekken wordt gewerkt aan bewustwording van de integrale veranderopgave en kan de verworven kennis worden gebruikt voor de ontwikkeling van invoeringsinstrumentarium.
- Ontwikkelen van instrumenten om invoering te ondersteunen. VIVO zal verandertypen uitwerken, maar ook zicht bieden op behoeften aan training, opleiding, handleidingen, aansluitscenario's en dergelijke.
- Ondersteuning bij de implementatie. De ondersteuningsbehoefte die via VIVO wordt opgehaald, zal worden gebruikt om het (integrale) ondersteuningsprogramma vanuit de VNG vorm te geven.

VIVO is daarmee letterlijk de Verkenner die het terrein verkent om te ontdekken langs welke routes en met welke middelen de bestemming kan worden bereikt.

1.2 Globale aanpak

VIVO-gemeenten is qua aanpak vergelijkbaar met de verkenning die destijds is uitgevoerd voor het Sociaal Domein (VISD) om de gevolgen van de decentralisaties voor de informatievoorziening in beeld te brengen. We nemen de opbouw, modellen en (representatie)technieken op het vlak van de business- en informatiearchitectuur over, we zullen werken met verandertypen en gebruik maken van bottom-up trajecten (experimenten, pilots, practices) in het gemeentelijke veld. Wel zal de interbestuurlijke component veel sterker zijn, om zo de ketensamenhang te borgen.

Een belangrijk verschil met de veranderingen in het Sociaal Domein is dat gemeenten (en de andere bevoegde gezagen) veel eerder in het proces worden betrokken en daardoor actief mee kunnen sturen op wet- en regelgeving, randvoorwaarden en implementatievoorbereiding. We juichen dit toe en zien dit vooral als een kans. Dit heeft echter tot gevolg, zoals in het Bestuursakkoord terecht is benoemd, dat de wetgeving nog niet volledig ontwikkeld is. Daardoor is het voor de bevoegde gezagen op dit moment niet mogelijk de ondersteuningsbehoefte te articuleren. Om die reden wordt met jaartranches gewerkt, zodat met voortschrijdend inzicht en iteratief te werk kan worden gegaan. De jaren 2015 en 2016 staan in het licht van bewustwording en verkenning – verkenningen zoals VIVO. De veranderstrategie van het Invoeringsprogramma van de VNG sluit aan op deze jaartranches.

Het zal onvermijdelijk zijn dat we soms een stap terug moeten doen om er weer twee vooruit te kunnen zetten. In dat licht moet VIVO worden beschouwd als: de eerste iteratie om de informatievoorziening in kaart te brengen met de inzichten en beschrijvingen die er nu zijn.

Hoewel informatievoorziening het centrale aandachtsgebied is, wordt deze in breed perspectief beschouwd. Die breedte blijkt niet alleen uit de business architectuur die, samen met de andere bevoegde gezagen, aangrijpt op ketenniveau, maar ook uit de analyse van wet- en regelgeving en de nieuwe instrumenten, de aandacht voor dienstverlening en de (informatie)positie van initiatiefnemers, het vroegtijdig meenemen van aspecten t.a.v. privacy en informatiebeveiliging en de aandacht voor archivering.

Door te werken met verandertypen, groepen gemeenten die een vergelijkbare veranderopgave hebben, wordt ook de relatie gelegd tussen informatievoorziening en andere inrichtingsaspecten, zoals organisatie, kennis en competenties, processen, etc. Dat is de kern van een verandertype: een inrichtingsvariant waarbinnen verschillende inrichtingsaspecten op een samenhangende en elkaar versterkende manier worden vormgegeven. Omdat deze breedte VIVO overstijgt, wordt dit vanuit het VNG-Programma Omgevingswet parallel aan VIVO ontwikkeld, om later te gebruiken bij de voorbereiding op de invoeringsondersteuning die zich uiteraard niet beperkt tot de informatievoorziening. VIVO zal daardoor richting geven aan de integrale (interbestuurlijke en collectieve) invoeringsondersteuning en bijdragen aan het scherper krijgen van de grenzen tussen interbestuurlijk, collectief gemeentelijk en individueel gemeentelijk.

Door de omvang van de systeemverandering als gevolg van de Omgevingswet en vooral de veelheid aan disciplines en organisaties die betrokken zijn, is het noodzakelijk het gemeentelijke veld professioneler te organiseren. Van bestaande vakorganisaties wordt veel gevraagd, evenals van het coördinerend vermogen van de VNG als koepel. Het betrekken van organisaties en deskundigen is gestart in de kwartiermakerfase, maar zal (ook ten behoeve van de activiteiten na VIVO) in de uitvoeringsfase doorlopen. Het relatie- en stakeholdermanagement is daarom als een afzonderlijk werkpakket benoemd.

VIVO wordt door VNG uitgevoerd als onderdeel van het Interbestuurlijke Programma Omgevingswet. Binnen het (VNG) Programma Invoering Omgevingswet Gemeenten voert KING de VIVO feitelijk uit, in directe verbinding met de andere onderdelen van het programma en de afdeling e-diensten binnen KING. Daarnaast is er een directe relatie met de Digitale Agenda2020, met de Commissie D&I als belangrijk adviesorgaan op het gebied van Informatiebeleid. Vanuit deze context zijn richtinggevende waarden, aandachtsgebieden en doelen meegegeven. Deze zijn te vinden in Bijlage 8.1, met als kernpunten:

- Flexibiliteit, vooral met het oog op de exponentiële en vaak disruptieve ontwikkelingen: gaan we niet iets met een blauwdruk van 2015 in 2024 realiseren wat in 2017 al verouderd was?
- Haalbaarheid, in de zin van: wat is het minimumniveau van voorzieningen dat nodig is om in 2018 'live' te kunnen gaan?
- Hergebruik van bestaande voorzieningen (inclusief de GDI) en middelen, inzetten op standaardisatie op alle niveaus.

2 Projectdefinitie en werkpakketten

2.1 Scope Projectmandate en PID

In de Mandate is de scope gedefinieerd volgens onderstaande elementen. In de volgende paragraaf zal de scope van de PID worden vertaald naar werkpakketten (activiteiten en resultaten).

In Scope

- #1 Analyse van processen en informatievoorziening bij gemeenten en hun ketenpartners zoals adviseurs, omgevingsdiensten en andere bevoegde gezagen.
- #2 Onderzoek naar en bepaling van de rol van gemeenten bij levering gegevens aan de informatiehuizen.
- #3 Het inventariseren en afbakenen van projecten die gemeenten noodzakelijk vinden en waarin zij samen willen werken om aan te sluiten op DSO of bij willen dragen aan ontwikkeling.
- #4 In beeld brengen van de consequenties voor realisatie van deze projecten (capaciteit, kosten-baten, organisatie en planning).
- #5 Onderzoek naar en bepaling van hergebruik e-overheid voorzieningen en standaarden.
- #6 Organiseren betrokkenheid gemeenten (stakeholdermanagement/leveranciersmanagement)
- #7 Mogelijkheden tot samenwerking met andere bevoegd gezagen onderzoeken (in PID)

Buiten scope

- Het realiseren van de aansluitingen
- Het concreet uitwerken, realiseren of implementeren van standaarden
- Aanpassing gemeentelijke applicaties
- Ondersteunen van individuele gemeenten op informatievoorzieningsvraagstukken

Een aantal zaken die niet of alleen impliciet in de Mandate zijn benoemd, willen we expliciet onderwerp van de VIVO maken – ze zijn alle terug te vinden als (onderdeel van een) werkpakket. Dat zijn:

- De analyse van de consequenties van wet- en regelgeving en de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet. Hier grijpen informatieanalyse en wetgeving sterk op elkaar in en dit vraagt om een interdisciplinaire aanpak.
- Regelbeheer. Dit gaat over aspecten als modellering, ontsluiting, beheer, gebruiksvriendelijkheid en kwaliteitsborging van de regelgeving in de toepassing van de omgevingswet.
- Dienstverlening: de analyse van veranderingen (kansen) t.a.v. de dienstverlening en de consequenties voor het DSO.
- Informatiebeveiliging en Privacy. Dit aspect is voor vrijwel alle onderdelen van (aansluiting op) het DSO relevant, maar vergt speciale aandacht en expertise.
- Archivering. Zowel in de huidige als de verwachte toekomstige situatie zijn er knelpunten, speciaal de relatie met informatievoorziening (toezicht en handhaving bestaande leefomgeving) in de beheerfase verdient aandacht. In dit stadium is het belangrijk die te verkennen en om te zetten in requirements en acties.¹

¹ Uitgangspunt van Ien M is dat de registratie van omgevingsdocumenten de historie vasthoudt, zodat op eenvoudige wijze op een vroeger tijdstip, vanaf het moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de rechtsgeldige situatie per perceel kan worden ingezien. De archieffunctie blijft conform de Archiefwet bij de zorgdrager (bevoegd gezag/bronhouder).

De scope van de mandate (#1 - #7) plus bovenstaande elementen is de uiteindelijke scope van deze PID en de uitvoeringsfase van VIVO.

Behalve de scope in termen van aandachtsgebieden en activiteiten, is afbakening (in relatie tot andere DSO-projecten) nodig m.b.t. de processen die worden onderzocht. In onderstaand schema een eerste aanzet, die in overleg tussen de VIVO's en PR11 is opgesteld (met voorbehoud voor nieuwe inzichten).

	Bevoegd gezag – Plan	Bevoegd gezag -Verg	Bevoegd gezag – T&H	Initiatief-nemer	Belang-hebbende	Bronhouder
Voorbereiden / oriënteren	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Opstellen	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Indienen (vergunning, melding, zienswijze, handhavingsverz.)	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Beoordelen	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Advies vragen / Advies geven	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Besluiten	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Samenwerken	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	nvt
Kennisgeven en Publiceren	PR24	PR24	PR24	PR24	PR24	nvt
Monitoren	VIVO	VIVO	VIVO	nvt	nvt	PR11
Gegevens leveren	VIVO	VIVO	VIVO	PR11	PR11	PR11

Op grond van het bovenstaande zijn werkpakketten gedefinieerd voor de uitvoeringsfase, Q1 van 2016.

2.2 Werkpakketten

2.2.1 Inleiding

Om VIVO werkend te krijgen, is het nodig om de scope te vertalen naar werkpakketten en resultaten. Elk werkpakket krijgt een 'trekker' in het kernteam, en het kernteam bespreekt voortgang van de werkpakketten en de samenhang tussen de werkpakketten met elkaar. Elke trekker heeft een aantal deskundigen tot zijn beschikking en (desgewenst) een klankbord- en of reviewgroep met deskundigen in het gemeentelijke veld (gemeenten, koepels, RUD's, vakorganisaties, leveranciers, ketenpartners, belanghebbenden).

De indeling in werkpakketten heeft tot doel om 'behapbare' en intern sterk samenhangende groepen activiteiten en resultaatvelden te definiëren. De altijd aanwezige raakvlakken zullen in VIVO worden gemanaged door 'linking pins' te benoemen die de dwarsverbanden borgen en door het kernteamoverleg. Het is weliswaar zo dat de trekkers verantwoordelijk zijn voor de resultaten van hun werkpakket, maar dat medewerkers elkaar vrijelijk opzoeken om te profiteren van 'werkpakketoverstijgende' kennis en ervaring.

Het is belangrijk te benadrukken dat elk van de werkpakketten bijdraagt aan de volgende elementen uit de scope van de Mandate:

- #3 Wat worden collectieve (of mogelijk interbestuurlijke) projecten van gemeenten en wat is de individuele gemeentelijke verantwoordelijkheid – een aanscherping van de nu nog vage grenzen tussen deze niveau van activiteiten/projecten tijdens het invoeringstraject.
- #4 Het in beeld brengen van de consequenties (capaciteit, kosten & baten, planning) van deze projecten (binnen VIVO alleen op hoofdlijnen). Voor activiteiten in 2016 wordt dit zo concreet mogelijk gedaan.
- Het verdiepen van de zogenaamde Verandertypen, die in §1.2 al zijn genoemd.

Dit zijn dus generieke resultaatgebieden van de werkpakketten, naast de specifieke resultaatgebieden. Voorts is leidend in de aanpak van de werkpakketten het verschil ('de delta') tussen de huidige situatie en de verwachte (gewenste, vereiste) situatie, waarbij de uitvoering van de wet met behoud van het huidige dienstverleningsniveau het ambitieniveau is voor 2018.²

2.2.2 Werkpakketten

Hieronder wordt op hoofdlijnen de indeling in werkpakketten beschreven. Vier werkpakketten zijn uitgewerkt in een zogenaamde Projectkaart. Deze zijn in bijlage 8.2 te vinden, en definiëren het volgende per werkpakket:

- Doelstelling; Scope; Resultaten & Deliverables; Aanpak en hoofdactiviteiten; Planning en mijlpalen; Dwarsverbanden buiten VIVO; Organisatie Werkpakket; Kwaliteitsborging; Communicatie; Risico's en beheermaatregelen; Kosten en Capaciteit.

De informatie uit de projectkaarten wordt in het hoofddocument van de PID op geaggregeerd niveau weergegeven. Hieronder volgt een beknopte omschrijving van de doelstelling en deliverables per werkpakket.

1. Wet- en regelgeving, instrumenten en Regelbeheer

Het werkpakket omvat de analyse van de juridische context in relatie met informatievoorziening. Uitgangspunt van de nieuwe regelgeving is dat deze zodanig is opgezet dat deze voor zowel initiatiefnemers als belanghebbenden en de bevoegde gezagen gelijkelijk toegankelijk is. Het werkpakket bestaat uit drie onderdelen:

- wet- en regelgeving (Omgevingswet, de meest recente AMvB's en verdere landelijke regelgeving) en gemeentelijke verordeningen;
- het gebruik van de nieuwe (kern)instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, programma, omgevingsplan, -vergunning, algemene (rijks)regels) en omgevingsplan met publieke belang;
- regelbeheer.

Regelbeheer raakt aan de hele levenscyclus van een besluit. Van het maken van een besluit (wet- en regelgeving, verordening en vergunning) tot en met het ontsluiten hiervan ofwel beschikbaar stellen aan gebruikerstoepassingen en systemen en apps van bevoegd gezagen en derden. Daarbij komt dat regelbeheer niet alleen gaat over de gemeentelijke regels. Het eindbeeld (voor 2024) is dat alles wat op locatie geldt vanuit rijk, provincie, waterschap en gemeente zichtbaar moet zijn.

Voorgaande wordt onderzocht vanuit de onderdelen van wet en regelgeving en de (kern) instrumenten waar de gemeente een uitvoerende taak heeft. Belangrijk verschil met de huidige wet

² Dit is scenario 2 uit het Bestuursakkoord.

en regelgeving is de integraliteit van de Omgevingswet. Dit stelt andere eisen aan de informatievoorziening. Het DSO vereist een integrale ontsluiting van de regels per object/locatie.

Alle drie onderwerpen stellen eisen aan informatievoorziening en ICT en aan de archivering van omgevingsdocumenten. De Omgevingswet beoogt om een gelijke informatiepositie tussen inwoners/initiatiefnemers en de overheid te bereiken. Daarnaast biedt de Omgevingswet onder andere via de kerninstrumenten een grotere beleidsruimte voor gemeenten. Regelbeheer tenslotte bevat alle aspecten van de gebruiksfase en heeft een sterke relatie met project OLO3.

De primaire vragen die vanuit dit werkpakket beantwoord moeten worden zijn vragen vanuit twee perspectieven. Bij het eerste perspectief formuleren we de eisen aan informatievoorziening vanuit wet- en regelgeving. Bij de tweede de eisen aan informatievoorziening vanuit de lokale regelgeving. Bij alle vragen wordt in de beantwoording gekeken hoe het nu geregeld is en wat is de delta tussen de huidige en de toekomstige/gewenste situatie.

2. Dienstverlening

De Omgevingswet beoogt een paradigmawisseling waarbij de initiatiefnemer met zijn gewenste ontwikkeling centraal komt te staan. Voor gemeenten betekent dit een (door)ontwikkeling van het dienstverleningsconcept voor het fysieke domein. Het Digitale Stelsel Omgevingswet is hierbij een middel. Het werkpakket Dienstverlening maakt inzichtelijk welke initiatiefnemer op welk moment welke vraag & informatiebehoefte met betrekking tot het fysieke domein heeft en welke relatie er is met onder andere de gemeente. Aan de hand hiervan zal in beeld worden gebracht op welke wijze de gemeente op dat moment middels digitale informatievoorziening de initiatiefnemer kan faciliteren en daarmee de informatiepositie tussen initiatiefnemer en overheid gelijk maakt. Daarmee is het de basis om de initiatiefnemer centraal te stellen in de dienstverlening in het fysieke domein. Het werkpakket Dienstverlening beantwoordt dus niet de vraag welke consequenties DSO heeft voor de dienstverlening, maar de vraag welke plek DSO inneemt binnen de dienstverlening van een gemeente.

De focus ligt op vijf stappen:

1. Het beschrijven van de verandering in dienstverlening op basis van veranderde regelgeving en de ambitie die geformuleerd is in het Bestuursakkoord en in relatie tot de bestaande lokale en landelijke strategieën dienstverlening.
2. Het beschrijven waarom en hoe dienstverlening leidend is als gevolg van de paradigmashift 'de initiatiefnemer centraal', en digitale informatievoorziening en bedrijfsprocessen volgend zijn.
3. Het verkennen of gemeenten in de praktijk van de realisatie van de OW baat hebben bij een modelmatige uitwerking van de verschillende klantcontactstrategieën en serviceformules, afhankelijk van type initiatiefnemer (inwoner, ondernemer, professional), type relatie (van loslaten tot reguleren) en type klantvraag (enkelvoudig of meervoudig). Gericht op een vloeiende dienstverlening met digitale excellentie.
4. Het ontwikkelen van een globale veranderstrategie voor gemeenten en ketenpartners om de dienstverlening te implementeren, gericht op de implementatie van het digitale stelsel, aan de hand van de verandertypen.

Het definiëren van een Plan van Aanpak tot en met 2024 om gemeenten te helpen met de herinrichting van dienstverlening.

3. Business Architectuur

Gemeenten zijn gewend in het omgevingsdomein sectoraal te denken, bijvoorbeeld door een onderscheid te maken tussen milieu, bouw, bodem of BRZO. Ook de bedrijfsprocessen zijn vaak sectoraal ingericht. De Omgevingswet vraagt om domeingericht denken en met de Business Architectuur kunnen we in beeld brengen hoe deze integraliteit eruitziet. Bovendien legt de Business Architectuur het hoogste niveau de relatie met de bredere context: Provincies, Waterschappen, de Omgevingsdiensten en ook de sociale keten (b.v. Gezondheid).

De Business Architectuur (BA) maakt inzichtelijk welke gemeentelijke bedrijfsprocessen geraakt worden door de omgevingswet en welke inrichting de Omgevingswet hiervan vraagt. De uitkomsten van dit werkpakket vormen daarmee samen met de uitkomsten van werkpakket 2 (Dienstverlening) de basis voor het beschrijven van de informatievoorziening die nodig is om deze bedrijfsprocessen te kunnen ondersteunen.

De focus ligt op vijf stappen:

1. Het identificeren en beschrijven van de producten en diensten die gemeenten in het omgevingsdomein leveren. Denk aan producten als visies, programma's, plannen, vergunningen, toezicht en handhaving en monitoring.
2. Het identificeren van de door de omgevingswet geraakte bedrijfsprocessen, beschrijven van de huidige en de gewenste situatie op basis van veranderde regelgeving en de ambitie die geformuleerd is in het Bestuursakkoord. Hiermee wordt de transitie in beeld gebracht die voor gemeenten nodig is.
3. Het modelmatig uitwerken en op referentieniveau beschrijven van deze bedrijfsprocessen, tot op het niveau van werkprocessen en processtappen³. Hierbij wordt expliciet aandacht geschonken aan de relatie van een gemeente met haar ketenpartners, initiatiefnemers, belanghebbenden, andere bevoegde gezagen en mogelijk verschillende varianten hierin.
4. Het definiëren van de projecten die nodig zijn om gemeenten te helpen met de inrichting van processen en de benodigde samenwerking met de ketenpartners.
5. Eindrapport met een advies hoe de BA in de praktijk te realiseren.

4. Informatie-Architectuur

De invoering van de omgevingswet heeft forse impact op de informatiearchitectuur bij gemeenten. De wet wordt aangepast, wat andere processen en dus een andere informatiebehoefte met zich meebrengt. Bestaande voorzieningen als OLO, AIM en ruimtelijke plannen worden (deels) vervangen door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Bovendien levert het DSO, faciliterend aan de omgevingswet, additionele ondersteuning (data en functionaliteit) aan gemeenten en gebruikers, waardoor het een grote plaats opneemt in het gemeentelijke informatielandschap in het ruimtelijk domein.

Het werkpakket informatiearchitectuur brengt de impact van het DSO op de gemeentelijke informatiearchitectuur in kaart en identificeert de requirements vanuit gemeenten aan het DSO.

De scope van het werkpakket is de informatiearchitectuur die nodig is voor het ondersteunen van de processen tbv de omgevingswet. Deze zal worden beschreven vanuit een gemeentelijk perspectief. Interactie met ketenpartijen (andere bevoegde gezagen, omgevingsdiensten, adviseurs, ...) wordt

³ Voor een omschrijving van deze niveau's, zie de GEMMA procesarchitectuur:

http://www.gemmaonline.nl/images/cocreatiebasisgemeente/6/62/Procesarchitectuur_2.0.pdf Voor een voorbeeld van het detailniveau, zie bv. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de balans tussen concreet richting geven en het tegelijkertijd voorkomen van een keurslijf.

http://www.gemmaonline.nl/images/cocreatiebasisgemeente/d/d4/20130227_procesmodel_subsidieaanvraag_behandelen.pdf

meegenomen, maar de (architectuur van) deze organisaties zelf beschouwen we als een black-box. Binnen de informatiearchitectuur worden 3 aandachtsgebieden onderscheiden (conform de indeling in het NORA-raamwerk in de rij informatiearchitectuur):

1. Applicatiearchitectuur: beschrijving van de referentiecomponenten/applicatiefuncties die benodigd zijn voor het ondersteunen van de omgevingswet-processen, gepositioneerd in GEMMA en met aandacht voor de relatie met DSO;
2. Gegevens en berichtenarchitectuur; analyse (hoog niveau) van de gegevens(groepen) en berichtstandaarden die betrokken zijn in de omgevingswet-processen.
3. Informatie-uitwisseling: een overzicht (en grafische weergave: ketenkaart?) van de koppelvlakken, interactiepatronen en eventueel reed beschikbare uitwisselstandaarden voor het aansluiten van het gemeentelijk applicatielandschap op het DSO en eventuele additionele e-overheidsvoorzieningen.

Buiten scope zijn de bedrijfsarchitectuur (die zit in WP3: business-analyse), technische architectuur en het concreet uitwerken/beschrijven van koppelvlakken, standaarden, applicatieontwerp etc.

5. Privacy en Informatiebeveiliging

N.B. hier is nog input nodig van de IBD – informatie is overgedragen om hun plan te kunnen maken

Aandacht voor Privacy en Informatiebeveiliging (P&I) is bij een omvangrijke stelselverandering als de Omgevingswet een vanzelfsprekendheid; processen veranderen, de informatiepositie van inwoners en ondernemers wordt gelijk aan die van de overheid, er wordt een enorm digitaal stelsel ontwikkeld en gegevensuitwisseling tussen veel organisaties onderling en met inwoners en ondernemers zal een ongekende vlucht nemen.

Vandaar dat P&I vanaf het begin onderdeel uitmaakt van de gemeentelijke VIVO. De volgende activiteiten worden uitgevoerd:

1. Medewerkers van de IBD zullen VIVO begeleiden door reviews te houden op documenten en daarop een risicoanalyse uit te voeren. De bevindingen worden onderdeel van de rapportage(s) VIVO.
2. Mocht tijdens de review blijken dat diepere analyses nodig zijn, bijvoorbeeld een A&K-analyse, dan wordt dat in de conclusies van VIVO opgenomen als een vervolgonderzoek.

6. Relatie- en stakeholdermanagement

Ten behoeve van VIVO, maar ook voor latere activiteiten ten behoeve van de invoering van het Digitale Stelsel, wordt een projectorganisatie ingericht. Vanwege het betrekken van expertise uit de praktijk, het verkrijgen van draagvlak in het gemeentelijke veld en de noodzakelijke samenwerking en afstemming met de andere bevoegde gezagen, omvat deze projectorganisatie de elementen #6 en #7 uit de Mandate ('betrekken gemeentelijke veld', resp. 'onderzoeken samenwerking met andere bevoegde gezagen').

De uitvoering van dit werkpakket is al gestart tijdens de kwartiermakerfase en wordt tijdens de uitvoeringsfase voortgezet, leidend tot de inrichting van een 'netwerk van netwerken' ten dienste van VIVO. Inrichting en onderhoud van dit netwerk vindt plaats in nauwe afstemming met stakeholdermanagement van het Programma Invoeringsondersteuning van de VNG. De wijze waarop we dit 'netwerk van netwerken' voor ons zien is beschreven in hoofdstuk 3 van deze PID.

Bovenstaande werkpakketten dekken alle oorspronkelijke (uit de Mandate) en aanvullende elementen van de scope af.

Het onderwerp 'Verandertypen' komt in vrijwel elk werkpakket voor, omdat de verschillende invalshoeken (organisatie, processen, informatievoorziening, relatie met RUD's, etc.) allemaal een specifieke invulling krijgen per verandertype. Er zal worden gezorgd voor de integratie van de verandertypen met de bevindingen uit de werkpakketten en de relatie met andere inrichtingsaspecten buiten Informatie als onderdeel van het bredere Programma Invoeringsondersteuning.

2.2.3 Deliverables

De rapportages van de werkpakketten worden geïntegreerd in het eindrapport VIVO. De deliverables van de werkpakketten zijn te vinden in de projectkaarten, en zijn op hoofdlijnen als volgt.

Werkpakket 1, Wet- en regelgeving, instrumenten en Regelbeheer:

1. Een informatiekundige analyse van het wettelijk kader, de instrumenten en het regelbeheer;
2. Een uitwerking van de tijdens de kwartiermakerfase geïdentificeerde en nader onderzochte thema's (bijvoorbeeld interactie met publiek, werkprocessen, monitoring, archivering en beveiliging) vanuit instrumenten en regelbeheer;
3. Aansluiting van de analyse bij verandertypen.
4. Identificeren en zo mogelijk uitwerken projectkaarten van projecten die nodig zijn om gemeenten met de door hen gewenste regelgeving aan te kunnen sluiten op het landelijke stelsel.

Werkpakket 2, Dienstverlening:

1. Beschrijving van de ambitie voor dienstverlening, met daarin een onderscheid tussen situatie 2018 (inwerkingtreding Omgevingswet) en 2024 (Digitaal Stelsel volledig beschikbaar). Met aandacht voor (INK-)fasering in dienstverlening en verandertypen.
2. Input leveren aan communicatie en stakeholdermanagement van het gehele programma met als doel besef en acceptatie dat dienstverlening leidend is boven informatisering en bedrijfsprocessen
3. Inzicht in hoeverre de gemeenten geholpen zijn met een modelmatige uitwerking van klantcontactstrategieën en serviceformules als oplossing voor de nieuwe relaties tussen initiatiefnemers en overheid, en een vloeiende dienstverlening met digitale excellentie.
4. Een veranderstrategie voor gemeenten en ketenpartners, gericht op de diverse verandertypen.
5. Plan van Aanpak met per project (projectkaart), met een uitwerking van samenhang, planning, organisatie en kosten.

Werkpakket 3, Business Architectuur:

1. Lijst met beschrijving van producten en diensten gemeenten in het omgevingsdomein en vertaling daarvan naar de ambities van gemeenten voor inrichting van bedrijfsprocessen.. Daarin een onderscheid tussen situatie 2018 (inwerkingtreding Omgevingswet) en 2024 (Digitaal Stelsel volledig beschikbaar).
2. Lijst met beschrijving van bedrijfsprocessen omgevingsdomein.
3. Uitgewerkte modellen en beschrijvingen van de procesarchitectuur Omgevingsdomein in GEMMA, tot op niveau van werkprocessen en processtappen (zie bijlage voor voorbeelden).
4. Bepalen van de benodigde veranderingen en omschrijven van mogelijke projecten op lokaal, regionaal en nationaal niveau om de gewenste situatie te bereiken. Beschrijving per project (projectkaart), met een uitwerking van samenhang, planning, organisatie en kosten.
5. Eindrapport met een advies hoe de BA in de praktijk te realiseren.

Werkpakket 4, Informatie Architectuur:

1. Architectuurpl(a)t(en) met applicatiefuncties/referentiecomponenten voor het ruimtelijk domein binnen GEMMA.
2. Rapport met een high-level gegevensanalyse van in de omgevingswetprocessen betrokken gegevens (per werkproces, per component), hun herkomst en implicaties hiervan (in een vast format).
3. Architectuurplaten met aanvullende beschrijving die de interactie tussen de gemeentelijke applicatielandschap met haar omgeving beschrijven.

4. Rapport met daarin een analyse over het toepassen van zaakgericht werken binnen deze processen en de uitwerking van de algemene principes hierin.
5. Een analyse met belangrijke requirements vanuit gemeentelijk perspectief aan het DSO, o.a. samenwerkingsruimte of knooppunt.
6. Beschrijving van uit deze analyse komende vervolgprojecten.

Werkpakket 5, Privacy en Informatiebeveiliging

1. Rapport Risicoanalyse, met de onderkende risico's, aandachtspunten en bevindingen op het vlak van Privacy en Informatiebeveiliging.
2. (Indien nodig) rapportages over verdiepingsonderzoeken.
3. Vervolgprojecten op het gebied van Privacy en Informatiebeveiliging.

Werkpakket 6, Relatie- en stakeholdermanagement

Dit werkpakket levert geen rapportage op, maar een ingericht Ringenmodel, zoals beschreven in het volgende hoofdstuk.

3 Organisatiestructuur

3.1 Inrichting: het Ringenmodel

Voor het welslagen van VIVO is het noodzakelijk om gemeenten, koepels, RUD's, ketenpartners, leveranciers en andere stakeholders in voldoende mate te betrekken. Deels vanwege de benodigde expertise, maar vooral vanwege het vergroten van betrokkenheid en het verkrijgen van draagvlak.

We organiseren VIVO volgens een 'ringenmodel':

1. Elk werkpakket heeft een 'trekker' die wordt ondersteund door direct betrokken (andere) inhoudelijk deskundigen. Dit zijn mensen die structureel met een minimale inzet van twee dagen per week aan VIVO werken. Samen met de communicatieadviseur en de projectsecretaris vormen zij het kernteam, de eerste ring. De trekkers, projectsecretaris, communicatieadviseur en de projectleider VIVO bespreken in het projectleidersoverleg VIVO voortgang van en dwarsverbanden tussen de werkpakketten.
2. De tweede ring bestaat uit mensen 'uit het veld' (gemeenten, koepels, RUD's, etc.) die inhoudelijk bijdragen aan de werkpakketten van VIVO, bijvoorbeeld als leden van klankbordgroepen of deelnemers aan de DSO-projecten (de PXX-en). Elke trekker van een werkpakket is verantwoordelijk voor het inrichten en sturen van dit deel van de 2^e ring. We willen ook op regionaal niveau (gemeenten met hun RUD's) netwerken inrichten, waarbij we 'regiocoördinatoren' aanstellen voor elke regio. Deze hopen we te kunnen rekruteren uit de aanspreekpunten van gemeenten (zie Ring 3) en eind februari 2016 gereed te hebben. Deze ring wordt tijdens de kwartiermakerfase ingericht (onderdeel werkpakket 6).⁴
3. De derde ring bestaat uit aanspreekpunten per gemeente. Elke gemeente benoemt een contactpersoon of 'spelverdeler', die zowel intern als ook in de regio zorgt voor coördinatie van activiteiten, het betrekken van verschillende binnengemeentelijke disciplines, het routeren van informatie en het bewaren van overzicht. Deze ring zal eind januari 2016 grotendeels zijn ingericht via de uitvraag die in december wordt gedaan. Het inrichten en onderhouden van deze ring gebeurt door het stakeholdermanagement op het niveau van het Programma Invoeringsondersteuning van de VNG. De VIVO zal uiteraard gebruik maken van dit netwerk.
4. De vierde ring is de wereld buiten het gemeentelijke veld, zoals interbestuurlijk, provincies, waterschappen, inwoners & ondernemers, leveranciers, informatiehuizen, et cetera. Het moment en de wijze van betrekken van deze groepen wordt per groep specifiek bepaald. Het perspectief van inwoners en ondernemers vormt, naast dat van gemeentelijke gebruikers, de Vraagkant en moet hoognodig worden ingebracht in de requirementsanalyse van het DSO. Het perspectief van inwoners en ondernemers wordt in de VIVO van gemeenten geborgd door het werkpakket Dienstverlening.
Wat betreft de medeoverheden is t.a.v. de VIVO's afgesproken dat deze in de uitvoering parallel lopen, waarbij onderlinge afstemming, delen van resultaten, hergebruik van elkaars methoden en technieken zo goed mogelijk wordt geregeld als binnen de korte doorlooptijd mogelijk is.

Het inrichten en onderhouden van dit relatie- en stakeholdernetwerk is zodanig belangrijk en tijdsintensief, dat het als een afzonderlijk werkpakket (pakket 6) in het project is opgenomen. De eerste twee ringen werken we hier in wat meer detail uit.

⁴ Begin december wordt de uitvraag gedaan naar gemeentelijke aanspreekpunten; eind januari 2016 zal een groot deel bekend zijn. Uit deze groep hopen we dan eind februari 'regiocoördinatoren' te hebben gerekruteerd.

3.2 Ring 1: kernteam

Onderstaande tabel geeft weer wat de bezetting is van het kernteam, verdeeld naar werkpakketten. We zien zo ook welke vacatures er nog zijn (trekkers zijn onderstreept). **Nog checken met bezetting uit definitieve capaciteitsplanning en begroting**

#	Naam	Team	Opmerkingen
1	Wet- en regelgeving, Instrumenten en Regelbeheer	<u>Jos Dolstra</u> , Cees van Westrenen, Diana van Leeuwen, Daan Korver, Rik Duursma	Daan onder voorbehoud
2	Dienstverlening	<u>Hanneke Kunst</u> , Rudolf Roeleven, Joost Huizing, Jos Dolstra	Rudolf voor ondernemersdiensten
3	Business Analyse	<u>Patricia Croese</u> , Jeffrey Gortmaker, Marnix Duinkerken, Joost Huizing, Jos Dolstra Jeffrey linking pin tussen WP3 en WP4	Nog een business analist; vacature
4	Architectuur	<u>Jeffrey Gortmaker</u> , Rik Duursma, Arjan Kloosterboer, Toine Schijvenaars, Ellen Debats	
5	Privacy en Informatiebeveiliging	<u>Theo van den Brink</u> , ondersteuning uit IBD	Risicoanalyse
6	Relatie- en stakeholder-management (in afstemming met Progr. Invoeringsondersteuning)	<u>Ernst Koperdraat</u> , Cees van Westrenen, Theo van den Brink	Ernst coördineert, trekkers verantwoordelijk voor hun 2 ^e ring

3.3 Ring 2: de professionele omgeving

In deze ring wordt de verbinding gemaakt met vakorganisaties, brancheorganisaties, koepels, RUD's / OD's, regionale organisaties, enzovoorts. Een (niet-limitatieve) opsomming:

- Gemeentelijk Geoberaad, IMG, VIAG, P10, P31, Leveranciers (via KING leveranciermanagement), Dimpact, GGD's, Geonovum, Kadaster, RIVM, Dataland, Vereniging van Milieuprofessionals, Vereniging van Milieurecht, VDP, Omgevingsdienst.nl, Provero, Branchevereniging Bouw- en Woningtoezicht, Vereniging Directeuren Ruimtelijke Ordening, ...

Deze ring kent drie typen inzet / aandachtsvelden:

- Klankbord- en reviewgroepen. Deze zijn nodig voor de werkpakketten:
 - Wet- en regelgeving, Instrumenten en Regelbeheer
 - Dienstverlening
 - Business Architectuur
 - Informatie Architectuur
- Bijdrage aan de DSO-projecten PXX (benoemd in de werkpakketten) en andere gerelateerde projecten, zoals Olo3 en DA2020/GDI.
- Mee blijven denken over vernieuwende perspectieven, die ons scherp houden op gebruikersbehoefte, innovatie, opgave samenleving, zodat we uit onze 'overheidsfuik' van denken en kijken ontsnappen.

Ad 1.

De werkpakketten hebben hun klankbord- en reviewgroepen gespecificeerd. Naast de ondersteuning van 'hun' werkpakket, zullen vanaf medio januari de klankbordgroepen in gecombineerde, zogenaamde Ateliersessies, bij elkaar komen. We kunnen ze zo op hetzelfde informatieniveau houden en vervolgens in workshops zaken uitwerken. De Ateliersessies zullen elke drie weken plaats vinden in Utrecht.

Ad 2. DSO-projecten en andere projecten

Betrokkenheid bij en afstemming met de DSO-projecten is van groot belang voor zowel VIVO-gemeenten als voor het DSO-programma, waarbinnen de VIVO's de vraagkant vertegenwoordigen. Tevens zijn er projecten en programma's in de omgeving, bijvoorbeeld Digitale Agenda2020, waar aansluiting op nodig is. Hieronder de tabel met Werkpakketten, gerelateerde projecten en de betrokkenheid vanuit VIVO. **Vraag: moet nog rekening worden gehouden met OLO3?**

Werkpakket	Project	Omschrijving
Wet- en regelgeving, instrumenten en Regelbeheer	PR13	Implementatie Regelbeheer
Dienstverlening	P11	Ketens, use-cases, persona's/archetypen, interactie design en look-and-feel
	P12	Ontwikkelen gebruikerstoepassingen (AIM, OLO)
Business Analyse	PR18	Onderzoek GO/NO GO's scenario 3 onderdelen (onderzoek, nog geen GAS)
	PR11	Ketens, use-cases, persona's/archetypen, interactie design en look-and-feel
Architectuur	PR06	Ontwikkelen gegevenscatalogus
	PR16	Bouw informatiehuis Ruimte
	PR04	Opstellen informatiemodel en omgevingsdocumenten
	PR05	Implementatie knooppunten
	PR07	Borgen standaarden
	PR19	Ontsluiten Generieke Registers (nog geen GAS)
	DA2020/GDI	Relatie met GDI, i.h.b. BGT
	(PR08)	Definiëren aansluitvoorwaarden en huizengovernance
	(PR09)	Coördinatie analyse informatiehuizen

Het leggen van deze relaties (en vooral de sturing in geschikte stuurgroepen met combinaties van DSO-projecten die veel samenhang hebben), is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de projectleiders en de programmamanager. Dit zal in Q1 snel moeten worden ingericht.

De belangrijkste verbinding is die tussen de drie VIVO's. Zodra de andere twee zijn gestart, zal een regulier overleg worden ingericht met de projectleiders (en mogelijk gerelateerde DSO-projecten zoals PR11).⁵

Ad 3. Technology Challenge

Gezien de verre horizon (2024) en de grote infrastructuur die wordt aangelegd (Informatiehuizen), is het verstandig om regelmatig na te gaan of de architectuur en de gebruikte technologie niet worden ingehaald door nieuwe ontwikkelingen. Of na te gaan hoe nieuwe ontwikkelingen ingebed kunnen worden in de plannen. Deze 'technology check' wordt ook van ons verwacht vanuit de afspraken binnen Digitale Agenda 2020 (zie Bijlage 8.1).

In de loop van het eerste kwartaal zal een conferentie worden gehouden, samen met partners als Provero, VVM, Stadswerk, BWT en andere organisaties, om deze challenge uit te voeren. VNG/VIVO wil hier zeker initiator van zijn, maar zoekt actief naar partijen (medeoverheden, IenM / RWS, ...) die actief willen bijdragen.

4 Project- en capaciteitsplanning, projectbegroting

⁵ Een voorstel is namens de VIVO's en PR11 aan de programmamanager DSO gestuurd.

Het project zal worden uitgevoerd van 4 januari t/m 31 maart 2016. De onderstaande strokenplanning laat zien wat de hoofdactiviteiten en mijlpalen zijn van de werkpakketten. In de projectkaarten (Bijlage 8.2) is meer informatie te vinden.

P.M Strokenplanning actualiseren met laatste versie WP2 en planning IBD

WP	week	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Activiteit	04.01	11.01	18.01	25.01	01.02	08.02	15.02	22.02	29.02	07.03	14.03	21.03	28.03
1	Opstart, thema's, analyse	naar klankbordgroep												
	Eisen IV, veranderstr.				Analyse, vervolgprojecten, klankbordgroep									
	Afronding, rapportage										projectkaarten			
2	Ambitie & beeld projecten													
	Strategieën & projecten													
	Validaties													
	Eindrapportage													
3	Ambitie & Inventarisatie	bestaande modellen												
	Procesmodellering				Bedrijfs- en werkprocessen									
	Validaties										klankbordgroep			
	Eindrapportage													
4	Opstart	team en KBG												
	Analyses & modellering				gegevensanalyse, Arch.									
	Concepten													
	Rapportages & detaillering										validaties; KBG			
	Eindrapportage													
5	Risico-analyse IBD	Reviews op documenten en (tussen)resultaten VIVO; bepaling of verdieping nodig is												
	Gemeentelijke expert(?)													
	Verdieping(?)	Blijkt in de loop van de risico-analyse												
6	Kernteam compleet	Architecten aantrekken												
	Inrichten 2e Ring/Ateliers	Eerste Ateliersessie wk 3							Atelier		Atelier		Atelier	
	3e Ring: gem. en regio's	Gemeentelijke contactpersonen				Regionale netwerken inrichten								
	Bemensing DSO-projecten	De belangrijkste eerst				Overige relevante DSO-projecten								

De bezetting van het kernteam is in hoofdstuk 3 weergegeven. **Capaciteitsplanning en begroting worden later toegevoegd.**

5 Kwaliteitsplan

Het kwaliteitsplan van het Digitaliseringsprogramma is nog niet beschikbaar, zodat we hier volstaan met de kwaliteitsborging van VIVO in de eigen context.

De kwaliteit wordt geborgd door reviews en validaties:

- Interne reviews binnen VIVO en (incidenteel) door experts vanuit KING. Dit wordt vanuit het Projectleidersoverleg VIVO gestuurd.
- Reviews door klankbord- en reviewgroepen van de werkpakketten (Ring 2); tussentijds en tijdens Atelierssessies. De agenda, inclusief reviews, van de Atelierssessies wordt in het PLO VIVO bepaald.
- Reviews door de Adviesgroep Informatievoorziening, het orgaan van gemeenten onder voorzitterschap van KING dat zicht houdt op en richting geeft aan ontwikkelingen m.b.t. Architectuur. Dit wordt geïnitieerd door de trekker van het Werkpakket Informatie Architectuur.

Omdat de doorlooptijd zeer kort is, wordt een strak schema van reviewing en validatie ingericht. In het strokenschema van hoofdstuk 4 is te zien wanneer (tussen)producten worden opgeleverd voor reviewing. De grote reviewrondes zullen ruwweg eind januari, derde week februari en medio maart plaatsvinden.

Kort-cyclische reviews worden uitgevoerd door deskundigen uit het kernteam met regelmaat elkaars werk te laten reviewen. De specifieke kwaliteitsborging per werkpakket is in de projectkaarten beschreven.

De werkpakketten 1 t/m 4 hebben elk een klankbord- en reviewgroep die de inhoudelijke correctheid en volledigheid van (tussen)resultaten beoordelen. Naast tussentijdse reviews en validaties (conform de planning van de afzonderlijke werkpakketten), worden op driewekelijkse basis zogenaamde Atelierssessies gehouden met de gezamenlijke klankbordgroepen. Behalve dat in deze sessies de klankbordgroepen geïnformeerd worden over voortgang van VIVO in de brede omgeving van het Digitaliseringsprogramma en het VNG-programma Invoering, zullen ook validaties en kwaliteitscontroles plaatsvinden. (Daarnaast zullen in de feitelijke Atelierssessies ook inhoudelijke verdiepingen met de klankbordgroepen plaatsvinden.)

De Commissie R&W is de belangrijkste commissie voor de Omgevingswet. De Commissie D&I heeft uitgangspunten meegegeven (zie Bijlage 8.1) voor informatievoorziening, en via het Expertise Centrum Informatiebeleid zal aan beide Commissies worden gerapporteerd over de wijze waarop de uitgangspunten zijn gehanteerd en de op te leveren resultaten (eind maart).

6 Beheersingsmechanismen

6.1 Projectbesturing binnen de VNG

VIVO wordt uitgevoerd door KING, in opdracht van de programmamanager van het Programma Invoeringsondersteuning van de VNG en als onderdeel van dit programma. Voor dergelijke projecten bestaat een standaard rapportage- en overlegstructuur.

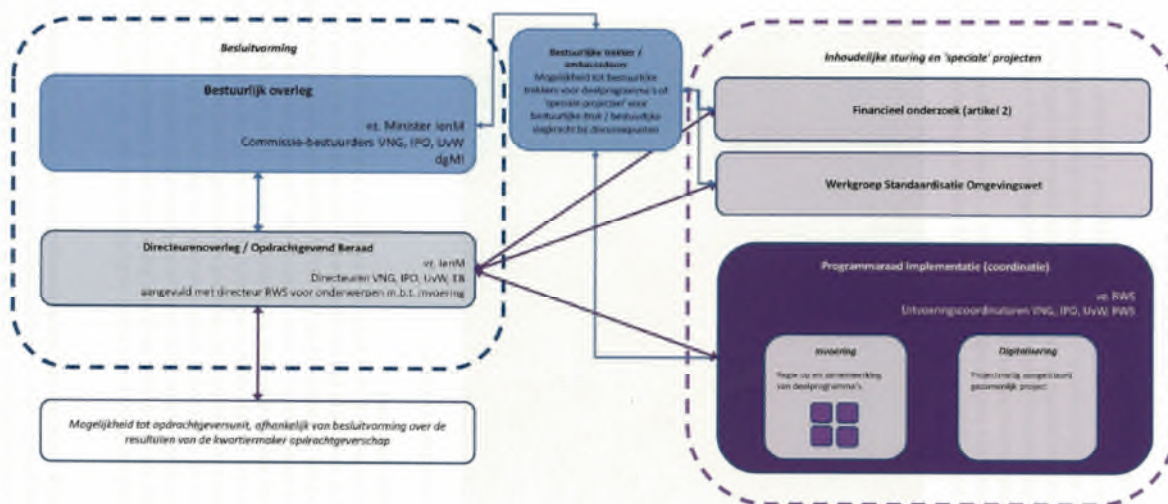
Het Opdrachtgeversoverleg (OGO) komt maandelijks bijeen onder voorzitterschap van de programmamanager. Vooraf wordt een voortgangsrapportage opgesteld, met daarin de financiële voortgang, de resultaten in relatie tot de projectkaarten en de PID, risico's en dergelijke. In het OGO zijn daarnaast vertegenwoordigd de controller van de VNG, de opdrachtnemer vanuit KING (hoofd e-Diensten), de projectleider en de projectsecretaris. In dit overleg wordt gestuurd op tijd, geld en kwaliteit.

De dagelijkse aansturing van VIVO is de verantwoordelijkheid van de projectmanager en de trekkers van de werkpakketten. Zij hebben regulier overleg in het Projectleidersoverleg VIVO dat wekelijks wordt gehouden onder voorzitterschap van de projectmanager VIVO. Hierin zijn vertegenwoordigd de trekkers van de werkpakketten, de projectsecretaris, de vertegenwoordiger in het interbestuurlijk overleg en de communicatieadviseur.

[P.M. Dit is allemaal standaard; hoever beschrijven?]

6.2 Projectbesturing binnen het programma DSO

De brede context van VIVO is te zien in onderstaand schema; VIVO maakt deel uit van het Digitaliseringsprogramma dat onder de Regieraad Implementatie valt (rechtsonder).

De programmamanager van het Programma Digitalisering is Willem de Goeij. Op dit moment wordt het programma ingericht, inclusief stuurgroepen, rapportagelijnen en rapportages. VNG, IPO, UvW en PR11 hebben voorgesteld vanwege de samenhang een stuurgroep in te richten voor deze vier projecten. Deze vraag ligt voor bij de programmamanager van het Programma Digitalisering.

Pro Memorie: nader uit te werken zodra meer zicht is op de inrichting van het programma.

7 Risicoanalyse

In onderstaande tabel zijn de algemene risico's van de VIVO benoemd en de belangrijkste risico's van de werkpakketten. Tevens is aangegeven wat de kans van optreden is (H, M, L), de impact (H, M, L) en welke maatregelen genomen kunnen worden om het risico te voorkomen of de impact te mitigeren.

N.B. Aanvullen; kans en impact doornemen en ordenen in niveaus: programma, project, werkpakket(ten)

Risico	Kans	Impact	Maatregel(en)
Onbestuurbaar werkproces door enorme afstemmingsdruk met de andere DSO-programma's. (DSO-programma)	H	H	Slim regelen van gecombineerde stuurgroepen, goede afbakening van projecten, goede afspraken over input/output relaties
Afhankelijkheid van nieuwe versies VD en DA; onduidelijkheid over scope, vertrekpunten en andere kaders voor VIVO. (VIVO)	H	M	Onttrekt zich aan onze invloed; mogelijk een snelle impactanalyse om prio's door te geven
Afhankelijkheid Informatie-architectuur van resultaten Business Architectuur. (WP4)	M	H	Nauwe afstemming en beginnen op basis van concepten
Onvoldoende commitment review- en klankbordgroepen (risico: gebrek aan draagvlak, representativiteit, expertise). (VIVO)	M	H	Actief aanspreken (relatiemgmt.), ook via de koepels
Onvoldoende dekking vanuit het werkveld in 2 ^e ring. (VIVO)	M	H	Relatie- en stakeholdermanager aangesteld;
Doorlooptijd te kort om klankbordgroepen goed te betrekken bij uitwerking en validatie. (VIVO)	H	H	Van kritieke pad afhalen en continuering na oplevering (vervolgprojecten, regiosessies, ...)
Te weinig tijd voor kwaliteit. (VIVO)	H	H	Timeboxen, scope terugbrengen en werk verdelen VIVO i.r.t. vervolgonderzoeken
Diepgang en juistheid onvoldoende vanwege onduidelijkheden in Doelarchitectuur en GAS. (WP4)	M	M	Aanname doen en deze goed vastleggen. Deeluitwerkingen parkeren.
Beschrijvingsniveau processen i.r.t. lokale vrijheid om processen in te richten – diepgang kost tijd, oppervlakkigheid geeft beeld van keurslijf. (WP2 en 3)	M	M	
Vertraging OLO3; gebrek aan specificaties. (WP1)	H	M	Niet te beïnvloeden door ons
Trage besluitvorming op interbestuurlijk jaarplan Omgevingswet waar VIVO deel van uit maakt	H	H	Zorgen voor mandaat van voortgang via Willem de Goeie en Ineke van der Hee, vooruitlopend op officiële besluitvorming 2016 ogv goedgekeurd mandate in oktober 2015 voor totaal
Relatie VNG/KING als gevolg van reorganisatie	M	M	Open en transparante communicatie, pragmatisch zoeken naar oplossingen
VIVO gemeenten, waterschappen en provincies lopen uiteen qua aanpak, filosofie en uitkomst	M	M	Regelmatige afstemming decentraal en wederzijds informeren

8 Bijlagen

8.1 Omgevingswet en Commissie Dienstverlening & Informatiebeleid

De commissie Dienstverlening & Informatiebeleid, vanuit haar verantwoordelijkheid op het gebied van Dienstverlening en Informatiebeleid, formuleert ten aanzien van de Omgevingswet de volgende richtinggevende waarden:

- Beschikbaarheid, bruikbaarheid en bestendigheid wat betreft alle aspecten van de informatievoorziening (infra, voorzieningen, standaarden, gegevens⁶ etc.)
- Hergebruik van bestaande voorzieningen en standaardisatie van (dienstverlenings)processen, gegevens en koppelvlakken (hergebruik, tenzij...)
- Flexibiliteit, vooral met het oog op de exponentiële en vaak disruptieve ontwikkelingen: gaan we niet iets met een blauwdruk van 2015 in 2024 realiseren wat in 2017 al verouderd was?
- Haalbaarheid, in de zin van: wat is het minimumniveau van voorzieningen dat nodig is om in 2018 'live' te kunnen gaan? En wat als dat niveau niet wordt gehaald. Wat is het basisniveau dat gemeenten moeten halen voordat aansluiting op het DSO kan worden gerealiseerd. Hoe zorgen we dat flexibiliteit tussen plateaus 2018 en 2024 mogelijk blijft?
- Integraliteit: de onderdelen van het Digitaal Stelsel worden integraal ontwikkeld, binnen de VNG wordt het vraagstuk van de Omgevingswet ook integraal aangepakt
- Gebruiksvriendelijkheid: het DSO wordt ontwikkeld vanuit de vraag van betrokkenen (bevoegd gezag/gemeenten, initiatiefnemer en betrokkene⁷)

Bovendien heeft DA2020 enkele doelen en aandachtsgebieden benoemd, die met alle (collectieve) ontwikkelingen en projecten op het vlak van Dienstverlening & Informatievoorziening bevorderd moeten worden, te weten:

1. Aansluiting op, gebruik van en beïnvloeding doorontwikkeling van de GDI.
2. Collectiviteit; 'gemeentelijke onderdelen van het Digitaal Stelsel waarop gemeenten zich niet onderscheiden, moeten ze gezamenlijk of collectief doen'
3. Versterking opdrachtgeverschap naar leveranciers en vermindering afhankelijkheid ('lock-in').
4. Trendwatching: aangesloten zijn en blijven op de (versnellende) ontwikkelingen in de samenleving, wetenschap en technologie.
5. Pro-actieve houding tov. het Rijk. Dat wil zeggen: vanuit behoeften van gemeenten, trends in de uitvoering en ontwikkelingen in de samenleving de randvoorwaarden voor de gemeentelijke (uitvoerings)praktijk bewerkstelligen bij het Rijk.

⁶ Voor het DSO worden de 3B's voornamelijk gebruikt om de doelstelling t.a.v. data te definiëren. Hier is het breder bedoeld, namelijk alle IV/ICT aspecten

⁷ Terwijl dat in het huidige visie document dat ter review ligt nog onvoldoende het geval is.

6. Informatieveiligheid en privacy: het DSO moet veilig zijn. In beginsel is er sprake van open data en een gelijke informatiepositie van partijen, maar voor sommige gegevens moet de vertrouwelijkheid geborgd zijn.

Hoewel de praktische werking van het bovenstaande zich in de loop van de tijd zal ontfouwen, kunnen we al wel enkele voorbeelden geven van de manier waarop deze waarden, doelen en aandachtsgebieden richtinggevend (kunnen) zijn voor het ondersteuningstraject vanuit de VNG (zowel op het interbestuurlijke niveau als het collectief-gemeentelijke niveau).

Deze aandachtsgebieden worden als volgt geborgd binnen VNG/ECIB, Producten en Diensten (KING), programma en de Commissie D&I:

1. Projectleider VIVO is ook projectleider GDI. Verder is het BGT-team binnen DA2020 in verbinding met het VIVO-team. Tenslotte is hergebruik en aansluiting op GDI opgenomen in een werkpakket van VIVO. Vanuit ECIB zijn er directe lijnen met de verschillende regiraden van de NCDO.
2. Bij de bepaling van de afbakening van wat collectief is en wat individueel gemeentelijk is, wordt gestreefd naar zo ruim mogelijke collectiviteit (mits daar draagvlak voor is bij gemeenten).
3. Leveranciersmanagement, zoals ontwikkeld tijdens Operatie NUP en de decentralisaties, wordt voortgezet en tevens zal worden geprofiteerd van convenanten, inkoopvoorwaarden en collectieve inkoop tijdens VIVO en het Invoeringsprogramma.
4. Het uitdagen en kritisch bevragen van de ingezette koers m.b.t. informatievoorziening, ICT en gebruikte technologie wordt structureel onderdeel van het programma Invoering Omgevingswet. Nieuwe maatschappelijke of technologische trends worden continu gemonitord en het nut ervan voor de uitvoering van de Omgevingswet wordt gezien.
5. Door vroegtijdig gemeenten en koepels in te schakelen in het proces, kunnen de behoeften van de uitvoeringspraktijk worden vertaald naar eisen en wensen in het Interbestuurlijke programma. De Commissie D&I zal actief worden betrokken bij het vaststellen van richting en uitgangspunten van VIVO en voor de ontwikkeling van het DSO.
6. De portefeuillehouders Omgevingswet uit de Commissie komen op regelmatige basis en met een hogere frequentie dan de commissie bijeen om voortgang van de ontwikkeling van het DSO te bespreken, risico's voor gemeenten door te spreken en voorstellen voor richting en aanpak nader te bespreken

8.2 Projectkaarten

8.2.1 Wet- en regelgeving, instrumenten en Regelbeheer

VIVO, PID-fase Projectkaart Werkpakket 1

Wet en regelgeving, instrumenten en regelbeheer

6 december 2015, Jos Dolstra, 0.2

Omschrijving en doelstelling van dit werkpakket

Het werkpakket omvat de analyse van de juridische context in relatie met informatievoorziening. Uitgangspunt van de nieuwe regelgeving is dat deze zodanig is opgezet dat deze voor zowel initiatiefnemers als belanghebbenden en de bevoegde gezagen gelijkelijk toegankelijk is en elke partij over dezelfde informatie beschikt. Het werkpakket bestaat uit drie onderdelen:

- wet- en regelgeving (Omgevingswet, AMvB's en verdere landelijke regelgeving) en gemeentelijke verordeningen;
- het gebruik van de nieuwe (kern)instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, programma, omgevingsplan, -vergunning, algemene (rijks)regels) en omgevingsplan met publiek belang;
- regelbeheer, een belangrijk en complex onderwerp.

Regelbeheer raakt aan de hele levenscyclus van een besluit. Van het maken van een besluit (wet- en regelgeving, verordening en vergunning) tot en met het ontsluiten hiervan ofwel beschikbaar stellen aan gebruikerstoepassingen en systemen en apps van bevoegd gezagen en derden. Daarbij komt dat regelbeheer niet alleen gaat over de gemeentelijke regels. Het eindbeeld (voor 2024) is dat alles wat op locatie geldt vanuit rijk, provincie, waterschap en gemeente zichtbaar moet zijn.

Voorgaande wordt onderzocht vanuit de onderdelen van wet en regelgeving en de (kern) instrumenten waar de gemeente een uitvoerende taak heeft. Belangrijk verschil met de huidige wet en regelgeving is de integraliteit van de Omgevingswet. Dit stelt andere eisen aan de informatievoorziening. Het DSO vereist een integrale ontsluiting van de regels per object/locatie.

Alle drie onderwerpen stellen eisen aan informatievoorziening en ICT en aan de archivering van omgevingsdocumenten. De Omgevingswet beoogt om een gelijke informatiepositie tussen inwoners/initiatiefnemers en de overheid te bereiken. Daarnaast biedt de Omgevingswet onder andere via de kerninstrumenten een grotere beleidsruimte voor gemeenten. Regelbeheer tenslotte bevat alle aspecten van de gebruiksfase en heeft een sterke relatie met project OLO3.

De focus ligt op een analyse van het wettelijk kader, de (kern)instrumenten uit de Omgevingswet en het regelbeheer.

De primaire vragen die vanuit dit werkpakket beantwoord moeten worden zijn vragen vanuit twee perspectieven. Bij het eerste perspectief formuleren we de eisen aan informatievoorziening vanuit wet- en regelgeving. Bij de tweede de eisen aan informatievoorziening vanuit de lokale regelgeving. Bij alle vragen wordt in de beantwoording gekeken hoe het nu geregeld is en wat is de delta tussen de huidige en de toekomstige/gewenste situatie.

Perspectief vanuit eisen wet- en regelgeving:

- Welke eisen stelt de wet- en regelgeving aan de informatievoorziening van gemeenten?
- Welke eisen stellen de kerninstrumenten uit de wet aan de gemeentelijke informatievoorziening? Wat is geregeld voor de aansluiting van gemeenten op DSO? Worden bijvoorbeeld verplichtingen gesteld voor digitale aanlevering en wat vinden gemeenten daarvan? Of zijn die er niet en willen gemeenten dit juist wel?
- Bij alle vragen: hoe is het nu geregeld en wat is de delta tussen de huidige en de toekomstige/gewenste situatie?

Perspectief vanuit gemeentelijke informatievoorziening

- Hoe willen gemeenten lokale regelgeving (verordeningen waarin aspecten mbt fysieke

Wet en regelgeving, instrumenten en regelbeheer

	<p>leefomgeving zijn geregeld) integreren en wat betekent dit voor de gemeentelijke informatievoorziening?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe de X/Y coördinaten toevoegen bij besluitvorming per regel (geocoderen) - Wat is nodig voor een goede ontsluiting van de regels naar initiatiefnemers? Dit vraagt om een vertaling van de door het bevoegd gezag gebruikte juridisch geformuleerde teksten naar teksten die leesbaar zijn op basis van B1 taalniveau en die goed toegankelijk zijn. Welke veranderingen zien gemeenten en wat betekent dit voor de gemeentelijke informatievoorziening? Een voorbeeld is: als een gemeente kiest voor meer vergunningsvrij bouwen, heeft dit gevolgen voor de informatie die beschikbaar is voor toezicht en handhaving. Is dit in de regelgeving op te lossen? - Welke eisen stelt dit aan het ontwerp van de regels? - Welke consequenties heeft dit voor de informatievoorziening van gemeenten? <p>Een bijzondere plaats kennen we toe aan de manier waarop het digitale stelsel in de regels wordt vervat. Het digitaal stelsel moet de voorwaarden creëren zodat de initiatiefnemer tot de juiste inschatting kan komen, waarvoor wel of geen vergunning is vereist en aan welke algemene regels men moet voldoen. In het kader van de rechtszekerheid van gebruikers zal het digitale stelsel hierop ingericht moeten zijn. Hiermee worden gemeenten ontlast in verband met advisering over regelgeving. Uit het tweede verkennend onderzoek naar de impact van de Omgevingswet blijkt dat gemeenten wel verwachten dat de Omgevingswet niet zal leiden tot minder adviesvragen van initiatiefnemers.</p>
Scope werkpakket	<p>Het werkpakket richt zich primair op de instrumenten van de Omgevingswet en het regelbeheer. Dit gebeurt vanuit het perspectief van gemeenten richting partners (omgevingsdiensten, waterschappen, veiligheidsregio's), initiatiefnemers en belanghebbenden. De informatievoorziening moet zodanig opgezet zijn dat de nieuwe regelgeving voor al deze doelgroepen toegankelijk is. Met name vanuit regelbeheer liggen er relaties met beheerorganisatie van DSO en de andere overheden.</p> <p>Het werkpakket heeft relaties met de volgende werkpakketten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • werkpakket 2 (vanuit de informatiepositie van inwoners/ondernemers kijken naar regelgeving en de gevolgen voor informatievoorziening); • werkpakket 3 (werkpakket 1 levert input vanuit de relatie tussen de wettelijke instrumenten en de werkprocessen); • werkpakket 6 (werkpakket 1 levert input). <p>Het werkpakket heeft relaties met de volgende DSO onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PR11 Ketens, use cases, interactie design (eventuele eisen die gesteld worden vanuit een gebruikersperspectief en die gevolgen kunnen hebben voor regelgeving) • PR13 Implementatie Regelbeheer (analyse structuur wet- en regelgeving en beslisbomen om regels te ontsluiten) • PR21 Aanpassing CDVR t.b.v. conceptregelgeving (voor alle regelgeving die nog in het ontwerpstadium zit) • VIVO's van provincies en waterschappen (vergelijkbare trajecten)
Resultaten en deliverables	<p>De volgende resultaten worden vanuit werkpakket 1 opgeleverd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Een informatiekundige analyse van de eisen aan het gemeentelijk informatiebeheer op basis van het wettelijk kader, de instrumenten en het regelbeheer; Hiervoor is een invultabel opgesteld waarvan het concept als bijlage is toegevoegd. Dit is het resultaat van perspectief 1. 6. Een uitwerking van de tijdens de kwartiermakerfase geïdentificeerde en nader onderzochte thema's (bijvoorbeeld interactie met publiek, werkprocessen, monitoring, archivering en beveiliging) vanuit instrumenten en regelbeheer. Dit is het resultaat van perspectief 2. 7. Aansluiting van de analyse bij verandertypen; NA GESPREK/AANZET ERNST

Wet en regelgeving, instrumenten en regelbeheer

<p>Aanpak en hoofdactiviteiten</p>	<p>8. Identificeren en zo mogelijk uitwerken projectkaarten van projecten die nodig zijn om gemeenten met de door hen gewenste regelgeving aan te kunnen sluiten op het landelijke stelsel.</p> <p>Op welke wijze gaan we de doelstelling en de resultaten bereiken (aanpak, werkmethode) en wat zijn de hoofdactiviteiten?</p> <p>Als eerste stap is in de kwartiermakersfase geïnventariseerd welke elementen uit de Omgevingswet en de AMvB's raakvlakken hebben met informatievoorziening. Voorbeelden hiervan zijn de kerninstrumenten en begrippen als omgevingswaarden, instructieregels en maatwerkregels. Van hieruit wordt een relatie gelegd met hoe het desbetreffende aspect nu is geregeld, de relatie met thema's als werkprocessen, participatie/interactie met publiek, monitoring, archivering en beveiliging. Een volledig overzicht van elementen uit de wet, relaties en informatiestromen is te vinden in de tabel die als bijlage is opgenomen.</p> <p>Dit leidt tot de volgende hoofdactiviteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het maken en invullen van een overzicht vanuit het wettelijk kader van instrumenten en de relaties met informatievoorziening en regelbeheer; 2. Eisen aan informatievoorziening vaststellen en matchen aan huidige eisen; 3. Eisen aan informatievoorziening gemeentelijke verordeningen vaststellen en matchen aan huidige eisen en welke criteria voor wel/niet opnemen; 4. Analyse van 2 en 3, inclusief aangeven welke aspecten eventueel gemist worden; 5. Veranderstrategie op basis van de verandertypen; en op de aansluitvarianten (bijv. landelijk systeem, decentraal koppelen of tussenvariant. Willen gemeenten een centrale voorziening, eigen lokale voorzieningen of een tussenvariant (en hoe moet die laatste er dan uit zien?). 6. Definieren projecten voor vervolg en waar mogelijk opstellen projectkaarten;
<p>Planning, mijlpalen, activiteiten</p>	<p>De planning gaat uit van een doorlooptijd van 12 weken. (tot 1 april 2016) en ziet er als volgt uit:</p> <p>Week 1, 2, 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstart, definitieve bemensing kernteam, klankbordgroep en reviewgroep; - Eerste deel overzicht instrumenten maken, vereisten Omgevingswet spiegelen aan hoe de huidige eisen zijn; - Definitief vaststellen van de uit te werken thema's. - Eerste klankbordgroep bijeenkomst <p>Week 4-9</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eisen aan informatievoorziening vaststellen en matchen aan huidige eisen; - Eisen aan informatievoorziening gemeentelijke verordeningen vaststellen en matchen aan huidige eisen en welke criteria voor wel/niet opnemen - Analyse - Veranderstrategie - Definieren en beschrijven vervolgprojecten <p>Week 10,11 en 12</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concept-rapportage - Afstemming met klankbord en reviewgroep - Definitieve rapportage opstellen - Projectkaarten vervolgprojecten opstellen
<p>Dwarsverbanden buiten VIVO</p>	<p>Input komt verder uit het Tweede verkennend onderzoek naar de impact van de Omgevingswet en de bijbehorende was-word lijst die in november 2015 is opgeleverd. Ook maken we gebruik van de binnen VNG ontwikkelde juridische routekaart.</p> <p>Betrokken koepelorganisaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VBWTN - PROVERO

VIVO, PID-fase
Projectkaart Werkpakket 1

Wet en regelgeving, instrumenten en regelbeheer

Organisatie werkpakket	<ul style="list-style-type: none"> - VVM - Stadswerk <p><u>Kernteam:</u> Cees van Westrenen, cees.vanwestrenen@kinggemeenten.nl Rik Duursma, rik.duursma@kinggemeenten.nl Diana van Leeuwen, diana.vanleeuwen@vng.nl Jos Dolstra, jos.dolstra@mwhglobal.com (trekker werkpakket)</p> <p><u>Klankbordgroep:</u> Specialist RO Specialist milieu (bodem, geluid, etc) Juridisch medewerker omgevingsrecht Casemanager Vergunningverlening</p> <p><u>Reviewgroep:</u></p> <p>Taken binnen team van werkpakket en de wijze waarop de relaties met andere projecten en stakeholders (het ringenmodel) vanuit dit werkpakket zijn gelegd.</p>	
Kwaliteitsborging	<p>Op welke wijze worden de kwaliteit van de aanpak, resultaten en deliverables geborgd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Directe inzet materiedeskundigheid uit gemeenten en omgevingsdiensten - Terugkoppelen resultaten voorgaande sessie(s) bij eerstvolgende sessies, vaststellen en erop verder bouwen (vgl scrum-methode). <p>Overleg met VIVO's van IPO en UWV (hanteren methodiek, vergelijken van resultaten, aansluiten van bedrijfsprocessen in ketens)</p>	
Communicatie	<p>Zijn er, naast algemene communicatie over VIVO, speciale onderwerpen, vormen of timing van communicatie nodig voor dit werkpakket?</p>	
Risico's en beheermaatregel en	<p>Wat zijn de risico's voor het bereiken van de doelen en resultaten van dit werkpakket? Hoe kunnen we ze tijdig voorzien, welke preventieve of mitigerende maatregelen kunnen we nemen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkpakket heeft raakvlakken met olo3, vertraging van olo3 is risico; - Het gaat om een kort tijdspad waarin het resultaat moet zijn opgeleverd; Anders verwoord: is het tijdspad lang genoeg om op tijd beweging en input te krijgen? - Onvoldoende commitment deelnemers review- en klankbordgroepen tweede ring in relatie tot gevraagde tempo en inzet. - Onvoldoende dekking van het werkveld in tweede ring (breedte, variëteit) - Onvoldoende aansluiting en urgentiegevoel bij inrichting van derde ring en betreffende contactpersonen. - Afstemming diepgangsniveau in relatie tot lokale vrijheid om de processen in te richten. Te veel diepgang kost te veel tijd, maar kan ook het draagvlak verminderen omdat het beeld van een keurslijf kan ontstaan. 	
Kosten en capaciteit	<p>Budget / capaciteit</p> <p>Inzet Diana van Leeuwen 80 uur Inzet Jos Dolstra 200 uur Inzet Rik Duursma 100 uur Inzet Cees van Westrenen 40 uur</p>	<p>Toelichting</p> <p>Gemiddeld 4-6 uur per week, in laatste weken max 8. Gemiddeld 16 uur per week</p>

Dienstverlening
Hanneke Kunst, 21-12-2015, versie 0.1

Omschrijving en doelstelling van dit werkpakket	<p>De Omgevingswet beoogt een paradigmawisseling waarbij de initiatiefnemer met zijn gewenste ontwikkeling centraal komt te staan. Voor gemeenten betekent dit een (door)ontwikkeling van het dienstverleningsconcept voor het fysieke domein. Het Digitale Stelsel Omgevingswet is hierbij een middel. Het werkpakket Dienstverlening maakt inzichtelijk welke initiatiefnemer op welk moment welke vraag & informatiebehoefte met betrekking tot het fysieke domein heeft en welke relatie er is met onder andere de gemeente. Aan de hand hiervan zal in beeld worden gebracht op welke wijze de gemeente op dat moment middels digitale informatievoorziening de initiatiefnemer kan faciliteren en daarmee de informatiepositie tussen initiatiefnemer en overheid gelijk maakt. Daarmee is het de basis om de initiatiefnemer centraal te stellen in de dienstverlening in het fysieke domein. Het werkpakket Dienstverlening beantwoordt dus niet de vraag welke consequenties DSO heeft voor de dienstverlening, maar de vraag welke plek DSO inneemt binnen de dienstverlening van een gemeente.</p> <p>De focus ligt op vijf stappen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Het beschrijven van de verandering in dienstverlening op basis van veranderde regelgeving en de ambitie die geformuleerd is in het Bestuursakkoord en in relatie tot de bestaande lokale en landelijke strategieën dienstverlening. 6. Het beschrijven waarom en hoe dienstverlening leidend is als gevolg van de paradigmashift 'de initiatiefnemer centraal', en digitale informatievoorziening en bedrijfsprocessen volgend zijn. 7. Het verkennen of gemeenten in de praktijk van de realisatie van de OW baat hebben bij een modelmatige uitwerking van de verschillende klantcontactstrategieën en serviceformules, afhankelijk van type initiatiefnemer (inwoner, ondernemer, professional), type relatie (van loslaten tot reguleren) en type klantvraag (enkelvoudig of meervoudig). Gericht op een vloeiende dienstverlening met digitale excellentie. 8. Het ontwikkelen van een globale veranderstrategie voor gemeenten en ketenpartners om de dienstverlening te implementeren, gericht op de implementatie van het digitale stelsel, aan de hand van de verandertypen. 9. Het definiëren van een Plan van Aanpak tot en met 2024 om gemeenten te helpen met de herinrichting van dienstverlening.
Scope werkpakket	<p>Het primaire aandachtsgebied zijn de initiatiefnemers en hun behoeften en verwachtingen (inwoners en ondernemers, en professionals). Ook primair is de dienstverlening OW; de relatie met de initiatiefnemer, de interactie, de kanalen en de klantprocessen (van oriëntatie tot en met nazorg). Secundair zijn de gemeenten (KCC, online, backoffice Fysiek domein) en de andere bevoegde gezagen (als Rijk, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat) en uitvoeringsorganisaties als omgevingsdiensten en veiligheidsregio's. Ketensamenwerking zal uitdrukkelijk aandacht krijgen. Tertiair zijn de ambtelijke en bestuurlijke organen en stakeholders in Den Haag.</p> <p>Nadrukkelijk in scope is de veranderopgave naar een nieuwe wijze van dienstverlenen. Eventuele verschillen in uitvoering worden in beeld gebracht door aan te sluiten op de "verandertypen" die voor gemeenten onderscheiden worden.</p> <p>Het werkpakket heeft een verkennend karakter.</p> <p>De samenhang met de andere werkpakketten is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkpakket 1 biedt inzicht in de veranderingen in regelgeving. Dit werkt als kader. - Werkpakket 3 (Business Analyse) volgt de uitkomsten van het werkpakket Dienstverlening en vertaalt deze naar de bedrijfsprocessen. - Dienstverlening is de basis voor het beschrijven van de informatiearchitectuur (werkpakket 4). - De werkpakketten 5. (Informatiebeveiliging en Privacy) en 6. (Organisatie) kunnen van de Dienstverlening gebruik maken. - De relatie met PR11, met OLO3 en met het Informatiepunt worden in de volgende versie beschreven

Dienstverlening	
Resultaten en deliverables	<p>De resultaten die door het werkpakket worden opgeleverd zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> Beschrijving van de ambitie voor dienstverlening, met daarin een onderscheid tussen situatie 2018 (inwerkingtreding Omgevingswet) en 2024 (Digitaal Stelsel volledig beschikbaar). Met aandacht voor (INK-) fasering in dienstverlening en verandertypen. Input leveren aan communicatie en stakeholdermanagement van het gehele programma met als doel besef en acceptatie dat dienstverlening leidend is boven informatisering en bedrijfsprocessen Inzicht in hoeverre de gemeenten geholpen zijn met een modelmatige uitwerking van klantcontactstrategieën en serviceformules als oplossing voor de nieuwe relaties tussen initiatiefnemers en overheid, en een vloeiende dienstverlening met digitale excellentie. Een veranderstrategie voor gemeenten en ketenpartners, gericht op de diverse verandertypen. Plan van Aanpak met per project (projectkaart), met een uitwerking van samenhang, planning, organisatie en kosten.
Aanpak en hoofdactiviteiten	<ol style="list-style-type: none"> Beschrijven verandering in dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> Analyse gevolgen voor dienstverlening nav Omgevingswet en afspraken uit bestuursakkoord en eventuele aanvullende afspraken Analyse huidige dienstverlening gemeenten Analyse gewenste dienstverlening gemeenten Vaststellen gewenste verandering dienstverlening voor gemeenten Relatie met de bestaande lokale en landelijke strategieën dienstverlening <p>Methode is deskresearch, beschrijven concept, toetsen bij experts VNG, toetsen bij klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, vaststellen, rapportage.</p> Dienstverlening is leidend <ul style="list-style-type: none"> Beschrijven consequenties en noodzaak van paradigma shift 'initiatiefnemer centraal' en omslag van systeemwereld naar leefwereld. Gericht op aanpak VIVO. Input leveren aan communicatie en stakeholdermanagement om positie dienstverlening te borgen in VIVO. Voorstellen ter besluitvorming <p>Methode is: beschrijven (interactief met directe inzet van gemeentelijke betrokkenen), toetsing in klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, rapportage.</p> Verkennen effectiviteit van het gaan werken met klantcontactstrategieën en serviceformules <ul style="list-style-type: none"> Definitie doelgroepen en persona's Definitie doelen en bedrijfsstrategie Uitwerking voorbeeld ideale klantreis, klantcontactstrategie en voorbeeld serviceformule Toetsing effectiviteit serviceformule als instrument voor gemeenten voor vloeiende dienstverlening met digitale excellentie Inzicht in wensen vanuit initiatiefnemers ten aanzien van Informatiepunt en OLO3 <p>Methode is: ontwikkelen (interactief met directe inzet van gemeentelijke betrokkenen) met service design tools, toetsing in klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, rapportage.</p> Veranderstrategie <ul style="list-style-type: none"> Beschrijven omvang en inhoud veranderopgave (effect op kanalen, klantprocessen, houding en gedrag, systemen, middelen, etc) Ontwikkelen veranderstrategie differentiërend naar omvang en type gemeente en ketenpartner en verandertype <p>Methode is: beschrijven (interactief met directe inzet van gemeentelijke betrokkenen), toetsing in klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, rapportage.</p> Plan van Aanpak <p>Het beschrijven van de noodzakelijke Projecten tot aan 2014. Per project globaal invullen van een projectkaart. Bij de beschrijving van projecten wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die door individuele gemeenten worden uitgevoerd en projecten die gemeenschappelijk worden opgepakt (bijvoorbeeld zaakgericht werken in ketens, of opstellen requirements gemeenten voor samenwerkingsruimte).</p> <p>Methode: beschrijven projecten, identificeren van gemeenschappelijke projecten, laten</p>

Dienstverlening

	<p>vaststellen van deze projecten door Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid, rapportage.</p>
Planning, mijlpalen, activiteiten	<p>De planning, uitgaande van een doorlooptijd van 12 weken tot 1 april 2015, is als volgt::</p> <p>Week 1,2,3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kick off projectgroep - Beschrijven consequenties dienstverlening - Opstarten Verkenning model klantcontactstrategieën en serviceformules - Eerste beeld van mogelijke Plan van Aanpak (ook samen met Programma Invoering) <p>Week 4, 5, 6, 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkenning model klantcontactstrategieën en serviceformules - Communicatie Dienstverlening is leidend - Veranderstrategie - Schrijven Plan van Aanpak <p>Week 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmen concept-resultaten met klankbordgroep <p>Week 10, 11, 12</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besluitvorming projecten in Commissie D&I - Eindrapportage
Dwarsverbanden buiten VIVO	<p>Binnen DSO is er een directe relatie met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PR11: Ketens, usecases, persona's/archetypen, interactiedesign en look en feel (met name voor usecases en archetypen). Nog scherp afbakenen. - PR12: Ontwikkelen gebruikerstoepassingen (voor publicatie) - PR13: Implementatie regelbeheer (voor ontsluiten regels) - PR14: Registratie Omgevingsdocumenten (voor publicatie documenten) - PR18: Onderzoeken scenario 3 (voor onderzoek naar ambitie é'n loket, samenwerkingsruimte en regelhulp) <p>Betrokkenheid gemeenten en omgevingsdiensten wordt geborgd door :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Q1 wordt gewerkt met een projectgroep en een klankbord- en reviewgroep bestaande uit personen uit gemeenten en omgevingsdiensten (via detachering). Vertegenwoordigers vanuit gemeentelijke dienstverlening, KCC, online (website, webcare), OLO, fysiek domein, initiatiefnemers (of hun vertegenwoordiging), provincie en waterschappen. De gehele keten in voldoende mate vertegenwoordigd. - Draagvlak en kennisdeling in diverse landelijke netwerken dienstverlening (VDP, Topkring, Fysiek domein, KCC, online dienstverlening, etc) - Intensieve betrokkenheid gemeentelijke klankbordgroep en reviewteam - Besluitvorming in Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid VNG <p>Voor de beschrijving van projecten is directe afstemming nodig met het Programma Invoering, met name over de generieke instrumenten die worden ontwikkeld.</p>
Organisatie werkpakket	<p>De taken binnen dit team zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek en analyse - Modelling - Rapportage - Besluitvorming <p>Samenstelling projectgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Joost Huizing (gemeente Steenwijkerland) 2 dagen per week o Vertegenwoordiger Fysiek domein 100.000+ gemeente, 1 dag per week o Vertegenwoordiger Dienstverlening (KCC, online) gemeente, 1 dag per week o Vertegenwoordiger Omgevingsdienst, 1 dag per week o Rudolf Roeleven (KING), 1 dag/week vanuit ondernemers

Dienstverlening		
	<ul style="list-style-type: none"> o Digitaal expert (Icatt), 2 dagen/week o Hanneke Kunst (KING), 2 dagen/week, trekker o Pmo, 0,5 dag per week <p>Samenstelling klankbord- en reviewgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Jos Dolstra (extern) o Cees van Westrenen (KING) o Specialisten RO o Specialisten vergunningen (casemanagers) o Adviseur dienstverlening en KCC en online o Vertegenwoordiging omgevingsdiensten o Vertegenwoordiging Waterschappen en provincies o Communicatie adviseurs, contact ambtenaren (strategisch en operationeel) 	
Kwaliteitsborging	<p>Op welke wijze worden de kwaliteit van de aanpak, resultaten en deliverables geborgd? Nader uit te werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terugkoppelen resultaten voorgaande sessie(s) bij eerstvolgende sessies, vaststellen en erop verder bouwen (vgl scrum-methode). - Nauw betrekken van het werkveld (gemeenten, omgevingsdiensten) en verschillende archè-typen daarbinnen - Overleg met VIVO's van IPO en UvA, vergelijken van resultaten - Challenge van resultaten werkpakket met deelnemers andere werkpakketten 	
Communicatie	<p>Zijn er, naast algemene communicatie over VIVO, speciale onderwerpen, vormen of timing van communicatie nodig voor dit werkpakket? Nader uit te werken.</p>	
Risico's en beheermaatregelen	<p>Wat zijn de risico's voor het bereiken van de doelen en resultaten van dit werkpakket? Hoe kunnen we ze tijdig voorzien, welke preventieve of mitigerende maatregelen kunnen we nemen.</p> <p>Risico's</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende commitment deelnemers review- en klankbordgroepen tweede ring in relatie tot gevraagde tempo en inzet. - Onvoldoende dekking van het werkveld in tweede ring (breedte, variëteit) - Onvoldoende aansluiting en urgentiegevoel bij inrichting van derde ring en betreffende contactpersonen. Het gaat om een erg kort tijdsplan - Anders verwoord: is het tijdsplan lang genoeg om op tijd beweging en input te krijgen? - Afstemming diepgangsniveau in relatie tot lokale vrijheid om de processen in te richten. Te veel diepgang kost te veel tijd, maar kan ook het draagvlak verminderen omdat het beeld van een keurslijf kan ontstaan. 	
Kosten en capaciteit	Budget / capaciteit	Toelichting

Toelichting

Doelstelling

Het uiteindelijke doel van het werkpakket Dienstverlening is dat het gemeenten inzicht verschaft in de mogelijkheden om de doelstellingen van de Omgevingswet te halen:

- Het verbeteren van de dienstverlening aan klanten;
- Het verkrijgen van meer transparantie en inzicht in de relatie die de initiatiefnemer op een bepaald moment heeft met de gemeente;

- Het verkrijgen van meer inzicht in de plek die de digitale informatievoorziening inneemt bij de relatie tussen initiatiefnemer en gemeente;
- Het verhogen van de efficiency van de processen door aan de hand van een klantcontactstrategie gericht de informatievoorziening in te zetten.

Ambitie

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Modellen

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Projecten

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Gevolgen

Beschrijven gevolgen van Ambitie, Modellen en Projecten in termen van kosten, planning en organisatie.

Business Analyse
Cees van Westrenen, 2-12-2015, versie 0.4

Omschrijving en doelstelling van dit werkpakket	<p>Gemeenten zijn gewend in het omgevingsdomein sectoraal te denken, bijvoorbeeld door een onderscheid te maken tussen milieu, bouw, bodem of BRZO. Ook de bedrijfsprocessen zijn vaak sectoraal ingericht. De Omgevingswet vraagt om domeingericht denken en met de Business Architectuur kunnen we in beeld brengen hoe deze integraliteit er uit ziet.</p> <p>De Business Architectuur (BA) maakt inzichtelijk welke gemeentelijke bedrijfsprocessen geraakt worden door de omgevingswet en welke inrichting de Omgevingswet hiervan vraagt. De uitkomsten van dit werkpakket vormen daarmee samen met de uitkomsten van werkpakket 2 (Dienstverlening) de basis voor het beschrijven van de informatievoorziening die nodig is om deze bedrijfsprocessen te kunnen ondersteunen.</p> <p>De focus ligt op vijf stappen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Het identificeren en beschrijven van de producten en diensten die gemeenten in het omgevingsdomein leveren. Denk aan producten als visies, programma's, plannen, vergunningen, toezicht en handhaving en monitoring. 7. Het identificeren van de door de omgevingswet geraakte bedrijfsprocessen, beschrijven van de huidige en de gewenste situatie op basis van veranderde regelgeving en de ambitie die geformuleerd is in het Bestuursakkoord. Hiermee wordt de transitie in beeld gebracht die voor gemeenten nodig is. 8. Het modelmatig uitwerken en op referentieniveau beschrijven van deze bedrijfsprocessen, tot op het niveau van werkprocessen en processtappen⁸. Hierbij wordt expliciet aandacht geschonken aan de relatie van een gemeente met haar ketenpartners, initiatiefnemers, belanghebbenden, andere bevoegde gezagen en mogelijk verschillende varianten hierin. 9. Het definiëren van de projecten die nodig zijn om gemeenten te helpen met de inrichting van processen en de benodigde samenwerking met de ketenpartners. 10. Eindrapport met een advies hoe de BA in de praktijk te realiseren.
Scope werkpakket	<p>Het primaire aandachtsgebied is gemeenten, maar wel in relatie tot alle organisaties waarmee gemeenten in het omgevingsdomein samen werken. Zoals inwoners en ondernemers, adviseurs, andere bevoegde gezagen (als Rijk, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat) en uitvoeringsorganisaties als omgevingsdiensten en veiligheidsregio's. Ketenproblematiek en integraal werken (inhoudelijk, cyclusgericht) zullen uitdrukkelijk aandacht krijgen.</p> <p>De focus ligt op de primaire processen (en bijbehorende producten en diensten / GEMMA). Dit zijn visie- en planvorming, vergunningverlening en toezicht & handhaving.</p> <p>Buiten scope zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sturende en ondersteunende processen; - de processen die vallen binnen het werkpakket Dienstverlening. <p>Eventuele verschillen in uitvoering worden in beeld gebracht door aan te sluiten op/input te leveren aan de "verandertypen" die bij invoering van de Omgevingswet voor gemeenten onderscheiden worden.</p> <p>De samenhang met de andere werkpakketten is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkpakket 1 biedt inzicht in de veranderingen in regelgeving en de eisen die dit stelt.. Dit is input voor de BA. - Werkpakket 2 (Dienstverlening) levert input over hoe gemeenten hun dienstverlening willen inrichten..

⁸ Voor een omschrijving van deze niveau's, zie de GEMMA procesarchitectuur:

http://www.gemmaonline.nl/images/cocreatiebasisgemeente/6/62/Procesarchitectuur_2.0.pdf Voor een voorbeeld van het detailniveau, zie bv. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de balans tussen concreet richting geven en het tegelijkertijd voorkomen van een keurslijf.

http://www.gemmaonline.nl/images/cocreatiebasisgemeente/d/d4/20130227_procesmodel_subsidieaanvraag_behandelen.pdf

	<ul style="list-style-type: none"> - Dienstverlening en BA zijn de basis voor het beschrijven van de informatiearchitectuur (werkpakket 4). Informatiebehoefte wordt afgeleid uit de beschreven bedrijfsprocessen (werkpakket 3) en de informatiebehoefte van burger/bedrijf/overheid als initiatiefnemer of belanghebbende (werkpakket 2). - De werkpakketten 5. (Informatiebeveiliging en Privacy) en 6. (Organisatie) kunnen van de BA gebruik maken.
Resultaten en deliverables	<p>Als eindresultaat wordt een eindrapport opgeleverd en en GEMMA-procesmodellen, die voldoen aan voorschriften en standaards. Het eindresultaat van het werkpakket bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Lijst met beschrijving van producten en diensten gemeenten in het omgevingsdomein.en vertaling daarvan naar de ambities van gemeenten voor inrichting van bedrijfsprocessen.. Daarin een onderscheid tussen situatie 2018 (inwerkingtreding Omgevingswet) en 2024 (Digitaal Stelsel volledig beschikbaar). 7. Lijst met beschrijving van bedrijfsprocessen omgevingsdomein. 8. Uitgewerkte modellen en beschrijvingen van de procesarchitectuur Omgevingsdomein in GEMMA, tot op niveau van werkprocessen en processtappen (zie bijlage voor voorbeelden). 9. Bepalen van de benodigde veranderingen en omschrijven van mogelijke projecten op lokaal, regionaal en nationaal niveau om de gewenste situatie te bereiken. Beschrijving per project (projectkaart), met een uitwerking van samenhang, planning, organisatie en kosten. 10. Eindrapport met een advies hoe de BA in de praktijk te realiseren.
Aanpak en hoofdactiviteiten	<p>De aanpak bestaat uit vier onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beschrijven ambitie <ul style="list-style-type: none"> o Analyse regelgeving op gevolgen voor producten en diensten en bedrijfsprocessen als planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving o Analyse afspraken uit bestuursakkoord en eventuele aanvullende afspraken o Analyse Visiedocument en Doelarchitectuur o Analyse huidige procesinrichting gemeenten o Analyse gewenste procesinrichting gemeenten o Vaststellen gewenste verandering procesinrichting voor gemeenten <p>Methode is deskresearch, beschrijven concept, toetsen bij experts VNG, toetsen bij klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, toetsen bij vakorganisaties (met name verandering), vaststellen, rapportage.</p> 2. Beschrijven procesarchitectuur omgevingsdomein <p>Modelleren en beschrijven primaire bedrijfsprocessen die geraakt worden dor de omgevingswet.. Hierbij wordt gemodelleerd op referentieniveau (dwz. generiek)en wordt de door GEMMA voorgeschreven wijze van modelleren en wijze van vastlegging gebruikt (BPMN 2.0, ARIS/BPA en publicatie op GEMMA_Online). Waar nodig/mogelijk worden varianten voor de inrichting van processen uitgewerkt, bijvoorbeeld om verschillen in mandatering van omgevingsdiensten te kunnen duiden.</p> <p>Methode is: inventariseren bestaand materiaal (huidige en gewenste processen), modelleren bedrijfsprocessen (interactief met directe inzet van gemeentelijke betrokkenen), toetsing in klankbordgroep gemeenten/omgevingsdiensten, rapportage.</p> 3. Beschrijven projecten <p>Het per project invullen van een projectkaart. Bij de beschrijving van projecten wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die door individuele gemeenten worden uitgevoerd en projecten die gemeenschappelijk worden opgepakt (bijvoorbeeld ontwikkeling zaaktypen voor zaakgericht werken in ketens, of opstellen requirements gemeenten voor samenwerkingsruimte).</p> <p>Methode: beschrijven projecten, identificeren van gemeenschappelijke projecten, waar nodig laten vaststellen van deze projecten door Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid, rapportage.</p> 4. Eindrapportage <p>Schrijven van het eindrapport, met een samenvatting van de bevindingen, een toelichting op de opgeleverde producten en een advies hoe daar mee om te gaan.</p>
Planning, mijlpalen, activiteiten	<p>De planning, uitgaande van een doorlooptijd van 12 weken tot 1 april 2015) is als volgt::</p> <p>Week 1,2,3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen ambitie, 3 weken - Inventariseren procesmodellen en beschrijvingen (gebruikt door gemeenten, maar ook bestaand in GEMMA) - Eerste beeld van mogelijke projecten (ook samen met Programma Invoering) <p>Week 4, 5, 6, 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modelleren en beschrijven bedrijfsprocessen, werkprocessen en processtappen

	<ul style="list-style-type: none"> - Beschrijven projecten - Opleveren concept-resultaat aan WP4 tbv vertaling naar informatiebehoefte en bijbehorende informatiearchitectuur; <p>Week 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmen concept-resultaten met klankbordgroep gemeenten, werkgroep GEMMA procesarchitectuur en vakorganisaties <p>Week 10, 11, 12</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besluitvorming over gemeenschappelijke projecten in Commissie D&I (in verband met samenhang Digitale Agenda 2020) - Eindrapportage
Dwarsverbanden buiten VIVO	<p>Binnen DSO is er een directe relatie met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PR07: Borgen standaarden (voor gebruik van GEMMA modellen en standaarden) voor de gemeentelijke bedrijfsprocessen en werkprocessen - PR11: Ketens, usecases, persona's/archetypen, interactiedesign en look en feel (met name voor usecases en archetypen) - PR12: Ontwikkelen gebruikerstoepassingen (voor publicatie) - PR13: Implementatie regelbeheer (voor ontsluiten regels) - PR14: Registratie Omgevingsdocumenten (voor publicatie documenten) - PR18: Onderzoeken scenario 3 (voor onderzoek naar ambitie é'n loket, samenwerkingsruimte en regelhulp) - (zodra OLO3 onderdeel van DSO wordt, is dit ook een relatie) <p>Buiten programma DSO zijn er relaties van dit werkpakket met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het programma Digitale Agenda 2020 van VNG (pilotstarter) - programma ISD (Informatievoorziening Sociaal Domein), voor ervaring met methoden en aanpak - GEMMA, referentiearchitectuur voor gemeenten, voor bestaande modellen, standaards en specificaties. <p>Betrokkenheid gemeenten en omgevingsdiensten wordt geborgd door :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enkele personen uit gemeenten en omgevingsdiensten direct mee te laten werken aan deze activiteiten (via detachering) - Intensieve betrokkenheid gemeentelijke klankbordgroep en reviewteam - Besluitvorming in Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid VNG - Betrokkenheid KING werkgroep procesarchitectuur tbv. Boring en afstemming procesmodellen <p>Voor de beschrijving van projecten is directe afstemming nodig met het Programma Invoering, met name over de generieke instrumenten die worden ontwikkeld.</p> <p>Er is verder afstemming voorzien met: leveranciers,</p>
Organisatie werkpakket	<p>De taken binnen dit team zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectleiding - Onderzoek en analyse - Modelleren - Rapportage - Besluitvorming <p>Bij de uitvoering zijn betrokken:</p> <p>Patricia Croese (OD NZKG), Marnix Duinkerken (gemeente Delft), Joost Huizing (gemeente Steenwijkerland), Jos Dolstra (extern), Jeffrey Gortmaker (KING) en Ernst Koperdraat (extern).</p> <p>Er is een vacature voor een analist die de modellen in GEMMA kan maken (taal BPMN tool: ARIS). Urgent voor uitvoeringsfase! Verder ook nog vanuit VIVO betrokkenheid ECDF regelen om ambitie op te kunnen stellen.</p>
Kwaliteitsborging	<p>Op welke wijze worden de kwaliteit van de aanpak, resultaten en deliverables geborgd? Onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van door GEMMA voorgeschreven modelleermethoden en technieken (BPMN 2.0, ARIS en publicatie op GEMMA Online) - Directe inzet materiedeskundigheid uit gemeenten en omgevingsdiensten

	<ul style="list-style-type: none"> - Terugkoppelen resultaten voorgaande sessie(s) bij eerstvolgende sessies, vaststellen en erop verder bouwen (vgl scrum-methode). - Overleg met VIVO's van IPO en UvW (hanteren methodiek, vergelijken van resultaten, aansluiten van bedrijfsprocessen in ketens) 		
Communicatie	Zijn er, naast algemene communicatie over VIVO, speciale onderwerpen, vormen of timing van communicatie nodig voor dit werkpakket? Nee, niet voorzien.		
Risico's en beheermaatregelen	Wat zijn de risico's voor het bereiken van de doelen en resultaten van dit werkpakket? Hoe kunnen we ze tijdig voorzien, welke preventieve of mitigerende maatregelen kunnen we nemen? Nader uit te werken. Risico's: <ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende commitment deelnemers review- en klankbordgroepen tweede ring in relatie tot gevraagde tempo en inzet. - Onvoldoende dekking van het werkveld in tweede ring (breedte, variëteit) - Onvoldoende aansluiting en urgentiegevoel bij inrichting van derde ring en betreffende contactpersonen. Het gaat om een erg kort tijdspad. Anders verwoord: is het tijdspad lang genoeg om op tijd beweging en input te krijgen? - Afstemming diepgangsniveau in relatie tot lokale vrijheid om de processen in te richten. Te veel diepgang kost te veel tijd, maar kan ook het draagvlak verminderen omdat het beeld van een keurslijf kan ontstaan. 		
Kosten en capaciteit	Budget / capaciteit		Toelichting Adviseurs gemeenten/omgevingsdiensten (400 uur) Proces-analisten Adviseurs Architecten

Toelichting

Doelstelling

Het uiteindelijke doel van de BA is dat het gemeenten inzicht verschaft in de mogelijkheden om de doelstellingen van de omgevingswet te halen:

- Het verbeteren van de dienstverlening aan klanten;
- Het verhogen van de efficiency van de processen;
- Het verbeteren/vereenvoudigen van de informatievoorziening;
- Het verkrijgen van meer transparantie en inzicht in (de voortgang van) de processen over de verschillende domeinen heen;
- Het vergroten van de bestuurbaarheid van de (organisatie-overstijgende) processen;
- (soms) Het vervangen van verschillende vakspecifieke systemen door een generiek zaakstelsel.

Ambitie

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Modellen

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Projecten

Beeld schetsen van de resultaten die worden opgeleverd.

Gevolgen

Beschrijven gevolgen van Ambitie, Modellen en Projecten in termen van kosten, planning en organisatie.

8.2.4 Informatie Architectuur

VIVO, PID-fase Projectkaart Werkpakket Informatiearchitectuur gemeenten

Informatiearchitectuur gemeenten

Jeffrey Gortmaker, 21-12-2015, versie 0.3

Omschrijving en doelstelling van dit werkpakket	<p>De invoering van de omgevingswet heeft forse impact op de informatiearchitectuur bij gemeenten. De wet wordt aangepast, wat andere processen en dus een andere informatiebehoefte met zich meebrengt. Bestaande voorzieningen als OLO, AIM en ruimtelijke plannen worden (deels) vervangen door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Bovendien levert het DSO, faciliterend aan de omgevingswet, additionele ondersteuning (data en functionaliteit) aan gemeenten en gebruikers, waardoor het een grote plaats opneemt in het gemeentelijke informatielandschap in het ruimtelijk domein.</p> <p>Het werkpakket informatiearchitectuur brengt de impact van het DSO, zoals beschreven in de doelarchitectuur, de blueprint en de diverse GAssen op de gemeentelijke informatiearchitectuur in kaart en identificeert de requirements vanuit gemeenten aan het DSO.</p>
Scope werkpakket	<p>De scope van het werkpakket is de informatiearchitectuur die nodig is voor het ondersteunen van de processen tbv de omgevingswet. Deze zal worden beschreven vanuit een gemeentelijk perspectief. Dit als aanvulling op al bestaande Doelarchitectuur, Blueprint en Gassen, die vanuit het perspectief van DSO zijn geschreven. Interactie met het DSO en ketenpartijen (andere bevoegde gezagen, omgevingsdiensten, adviseurs,...) wordt meegenomen, maar de (architectuur van) deze organisaties zelf beschouwen we als een black-box.</p> <p>Binnen de informatiearchitectuur worden 3 aandachtsgebieden onderscheiden (cfr. de indeling in het NORA-raamwerk in de rij informatiearchitectuur):</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Applicatiearchitectuur: beschrijving van de referentiecomponenten/applicatiefuncties die benodigd zijn voor het ondersteunen van de omgevingswet-processen, gepositioneerd in GEMMA en met aandacht voor de relatie met DSO; 5. Gegevens en berichtenarchitectuur; analyse (hoog niveau) van de gegevens(groepen) en berichtstandaarden die betrokken zijn in de omgevingswet-processen; 6. Informatieuitwisseling: een overzicht (en grafische weergave: ketenkaart) van de koppelvlakken, interactiepatronen en eventueel reed beschikbare uitwisselstandaarden voor het aansluiten van het gemeentelijk applicatielandschap op het DSO, de ketenpartners en eventuele additionele e-overheidsvoorzieningen. <p>Binnen scope is de informatiebehoefte voor de processen zoals geïdentificeerd in Wp3: waaronder in ieder geval: opstellen/wijzigen omgevingsplan, vergunning verlening en waarschijnlijk ook toezicht en handhaving.</p> <p>In de op te leveren deliverables wordt op pragmatische wijze rekening gehouden met de verschillen tussen 2018 (scenario 1) en 2014 (scenario 3). D.w.z. belangrijke verschillen worden geduid zonder alle modellen <i>by default</i> in tweevoud op te leveren.</p> <p>Buiten scope zijn de bedrijfsarchitectuur (die zit in WP3: business-analyse), technische architectuur en het concreet uitwerken/beschrijven van koppelvlakken, standaarden, applicatieontwerp etc.</p>
Resultaten en deliverables	<ol style="list-style-type: none"> 7. Een vertaling van de processen uit wp3 naar de bijbehorende informatiebehoefte (functionaliteit en gegevens). Dit in afstemming met Wp3. 8. Domeinarchitectuurpla(a)t(en) (archimate) met applicatiefuncties/referentiecomponenten voor het ruimtelijk domein binnen GEMMA, zie

Informatiearchitectuur gemeenten

	<p>http://www.gemmaonline.nl/index.php/GEMMA_2_Informatiearchitectuur , thema fysiek domein en de relatie met het DSO;</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Rapport met een high-level gegevensanalyse van in de omgevingswetprocessen betrokken gegevens, hun herkomst/bronnen en implicaties hiervan <ol style="list-style-type: none"> a. Hierin zit ook een impactanalyse op de gemeentelijke gegevens die binnen de scope van de informatiehuizen vallen en dus aangeleverd moeten worden; b. Aandacht voor semantiek, de relatie met de gegevenscatalogus en de relatie open en closed data c. Aandacht voor de relatie met het register omgevingsdocumenten, informatiemodel besluiten en regelbeheer 10. Ketenplaten (archimate) met aanvullende beschrijving die de interactie tussen de gemeentelijke applicatielandschap met haar omgeving <ol style="list-style-type: none"> a. Interactie gemeente- DSO tbv. Afnemen van gegevens b. Interactie gemeente-(DSO) tbv. Aanleveren gegevens (informatiehuizen) c. Interactie gemeente- ketenpartners en e-overheidsbouwstenen tbv omgevingswetprocessen; d. Positie van knooppunten hierin. e. Aandacht voor archetypen in invulling informatiearchitectuur 11. Rapport met daarin een analyse over het toepassen van zaakgericht werken binnen deze processen, het uitwerken van algemene principes hieromtrent en het beschrijven van de relatie met een eventuele samenwerkingsruimte; 12. Een analyse met belangrijke requirements vanuit gemeentelijk perspectief aan het DSO, o.a. samenwerkingsruimte of knooppunt. 13. Advies over het vervolg: over verdere uitwerking van de architectuur na VIVO, over borging in GEMMA, uit te voeren vervolgprojecten, etc.
Aanpak en hoofdactiviteiten	<ol style="list-style-type: none"> 6. Analyse functionaliteit DSO en huidige landschap gemeenten 7. Analyse toekomstige applicatiearchitectuur en inpassing in GEMMA 8. Uitvoeren gegevensanalyse 9. Analyseren informatiebehoefte processen omgevingswet uit WP3 10. Aanpassen tussenresultaten op processen uit WP3 11. Uitwerken rapportages en architectuurplaten
Planning, mijlpalen, activiteiten	<p>De planning, uitgaande van een doorlooptijd van 12 weken (tot 1 april 2015) is als volgt::</p> <p>Week 1,2,3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bemensing en kick-off project - Inrichten klankbordgroep en data prikken - Vaststellen ambitie en detailleren planning - Delen ambitie met KBG - Inventariseren bestaand materiaal GEMMA en DSO <p>Week 4, 5, 6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerste bijeenkomst klankbordgroep - Uitvoeren gegevensanalyse. - Opstellen architectuurplaten - Uitvoeren analyse zaakgericht werken <p>Week 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmen met Wp3 over concept-resultaten (processen) uit Wp3 - Verwerken in concepten;

Informatiearchitectuur gemeenten

	<p>Week 8, 9, 10</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken rapportages en verder detailleren deliverables - Afstemmen met KBG - Week 10: deliverables gereed <p>Week 11, 12</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmen Klankbordgroep - Opstellen beknopte eindrapportage met requirements en adviezen voor het vervolg
Dwarsverbanden buiten VIVO	<p>Binnen DSO is er een directe relatie met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PR07: Borgen standaarden (voor gebruik van GEMMA modellen en standaarden) voor de gemeentelijke bedrijfsprocessen en werkprocessen - PR11: Ketens, usecases, persona's - PR10: GAS open stelsel derden - PR08: aansluitvoorwaarden informatiehuizen - PR18: Onderzoeken scenario 3 (voor onderzoek naar ambitie één loket, samenwerkingsruimte en regelhulp) <p>Betrokkenheid gemeenten en omgevingsdiensten wordt geborgd door :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enkele personen uit gemeenten en omgevingsdiensten die meewerken aan VIVO actief te bevragen bij de uitwerking - Intensieve betrokkenheid gemeentelijke klankbordgroep en reviewteam <p>Afstemming nodig met wp3: business-analyse. Deze vormt een belangrijke input voor dit werkpakket.</p>
Organisatie werkpakket	<p>Benodigde rollen:</p> <p><u>Trekker</u>: Jeffrey Gortmaker (tevens linking pin met wp3, linking pin met architectuur DSO, informatiearchitect en ZGW)</p> <p><u>Informatiearchitect</u>: Toine Schijvenaars: opstellen domeinarchitectuurplaten en ketenplaten</p> <p><u>Informatieanalist/gegevensarchitect</u>: Ellen Debats: uitvoeren gegevensanalyse</p> <p><u>Specialist zaakgericht werken</u>: Arjan Kloosterboer: uitwerken ZGW irt. Ketensamenwerking en samenwerkingsruimte</p>
Kwaliteitsborging	<ul style="list-style-type: none"> - Nauw betrekken van het werkveld (gemeenten, omgevingsdiensten) en verschillende archetypen daarbinnen - Overleg met VIVO's van IPO en UvA, vergelijken van resultaten - Aansluiten bij methoden, technieken en tooling uit GEMMA (Archimate, ARIS, Enterprise Architect,..)
Communicatie	<p>Wellicht afstemming met adviesgroep informatievoorziening en koepels als IMG 100k+ en VIAG. Maar niet op het kritieke pad.</p>
Risico's en beheermaatregelen	<p>Risico's</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grootste: risico: afhankelijkheid van deliverables uit wp 3. <ul style="list-style-type: none"> a. Maatregel: nauwe afstemming en beginnen obv. concepten <p>Daarnaast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende commitment deelnemers review- en klankbordgroepen <ul style="list-style-type: none"> a. Maatregel: aanspreken : individueel en via koepels - Te korte doorlooptijd om klankbordgroepen goed te betrekken irt. uitwerking <ul style="list-style-type: none"> a. Maatregel: klankbordgroepen van kritieke pad af halen en doorgaan na oplevering. - Te weinig tijd om gewenste kwaliteit te halen <ul style="list-style-type: none"> a. Maatregel: Timeboxen, scope terugbrengen - Te veel onduidelijkheid i Doelarchitectuur en GAS

Informatiearchitectuur gemeenten

maatregel:	a. Maatregel: aannames doen. Deeluitwerkingen parkeren.	
	Budget / capaciteit Jeffrey Gortmaker Toine Schijvenaars Ellen Debats Arjan Kloosterboer Rik Duursma +domeinexperts en deelnemers uit andere werkpakketten	Toelichting 16h/week 1/1 - 31/3 16hweek 1/1 – 31/3 16h/week 1/1 – 31/3 8h/week 1/1 – 31/3 8h/week 1/1 – 31/3

8.2.5 Privacy en Informatiebeveiliging

In dit stadium van de voorbereiding op de invoeringsondersteuning wordt ten aanzien van dit onderwerp volstaan met een risicoanalyse op grond van een review van documenten en resultaten. Zie paragraaf 2.2.2.

8.2.6 Relatie- en stakeholdermanagement

Zie de beschrijving in hoofdstuk 3, projectinrichting, het Ringenmodel